

AYN RAND

CHVALOZPĚV

Český překlad knihy *ANTHEM*
oceněné prestižní cenou

AYN RAND

CHVALOZPĚV

Ayn Rand: Anthem

Český překlad, Brno, 2019

Z anglického originálu *Anthem*
podle vydání z let 1938, 1961 a 2013
přeložil a vydal Ondřej Efraim Kubik

Vychází ve formátech ePub a mobi

Předmluva:

Luboš Zálom

Korekce:

Iveta Píšová

Veškeré části knihy lze volně kopírovat a užívat jako zdroj za podmínky uvedení následujícího doplňujícího textu za citovanou část knihy:

(A. Rand: *Chvalozpěv*, překl. O. E. Kubik, 2019)

Verze 1.0

Veškeré připomínky k překladu zasílejte na
oek@email.cz

Předmluva

Představte si společnost, v níž by každý přemýšlel jen v rámci kolektivu a v každém ohledu by mu sám sebe podřídil. Bez kolektivu by nebylo nic. Člověk by plně patřil a podléhal kolektivu a ten by s ním mohl plně disponovat. Představte si lidskou společnost jako obrovské mraveniště, v němž největším hříchem by bylo použití nebo i pouhé rozpomenutí se na jedno dávno zapomenuté slovo - na slovo “já”.

Jak by asi taková společnost vypadala? Byla by prosperující a bohatá? Umožňovala by šťastný život? A jak by v ní mohl žít ten, kdo by prohlédl? Jak by v takové společnosti mohl žít jedinec, který by odmítl být jen ovčí v davu, jen nepodstatnou složkou kolektivu, obyčejným mravencem?

Žijeme ve společnosti, která přešlapuje na okraji útesu. Na jedné straně žijeme své individuální životy, sledujeme vlastní hodnoty, snažíme se hledat vlastní cestu ke štěstí. Na druhé straně nasloucháme sebevědomým intelektuálním a kulturním autoritám, které se v nás snaží probudit pocit viny za naše sobectví a přesvědčit nás, že v první řadě máme žít pro druhé, obětovat se pro celek, pro kolektiv, pro jeho “vyšší cíle”. Je to dlouhodobý morální a

kulturní konflikt naší civilizace, nepřekonatelný rozpor, který musíme vyřešit.

Ayn Randová napsala krátkou novelu Chvalozpěv (v originále Anthem) v roce 1937, v době, kdy teprve psala své první skutečně zásadní dílo, román Zdroj (The Fountainhead). Českému čtenáři se dostává poprvé do rukou v českém překladu zdarma jako e-book. Zatímco Zdroj pojednává o životě racionálního individualisty a egoisty v iracionální, kolektivistické společnosti, Chvalozpěv se zabývá podobným tématem, je však daleko přímočařejší. Jde v podstatě o morální provolání, morální manifest či apel. Zatímco v románu Zdroj sledujeme vývoj hrdiny na stovkách stránek a propracováváme se postupně k odhalení morální podstaty racionálního egoismu, Chvalozpěv ke čtenáři promlouvá okamžitě, důrazně, naléhavě, se silnými emocemi. Nezabývá se tím, proč lidé v kolektivistické společnosti zapomněli znalosti pro nás tak běžné a každodenní, jako je žárovka, koleje, elektřina nebo hladké sklo, a že je to právě altruismus a kolektivismus, co ničí u lidí veškerou schopnost invence a objevování. Neřeší ani, jak se rebelové, kteří se vzeprou kolektivistické společnosti, mohou sami ubránit a zda mohou obklopeni totálním úpadkem a tmářstvím přežít. Pro zásadní morální sdělení to není podstatné.

Novela Chvalozpěv je oslavou nezávislého člověka, který objevil vlastní hodnotu, nebo lépe řečeno objevil sám sebe jako měřítko všech hodnot. A jako taková je skvělým, dokonale přístupným úvodem do celého díla Ayn Randové.

Luboš Zálom

Část první

Je hřích tohle psát.

Je hřích myslet na slova, na která ostatní nemyslí a psát je na papír, který ostatní neuvidí. Je to podlé a zlé. Je to stejné, jako mluvit pouze k našim uším a žádným jiným. A my víme, že neexistuje temnější prohřešení, než konat či myslet osamotě. Porušili jsme zákony. Zákony nařizují, že lidé nesmí psát, pokud je k tomu nevybídne Rada Povolání. Ať je nám odpuštěno!

Ale toto není náš jediný hřích. Dopustili jsme se většího zločinu. A pro tento zločin neexistuje název. Jaký trest nás čeká, pokud se na něj přijde, nevíme. Není totiž v paměti lidí, že by k takovému zločinu kdy došlo a nejsou zákony, dle kterých by byl souzen.

Je tu tma. Plamen svíčky hoří nehybně. V tomto tunelu se nepohybuje nic kromě naší ruky nad papírem. Jsme tu sami v podzemí. Je to strašidelný svět – osamocený. Zákony nařizují, že žádný z lidí nesmí být sám, a to nikdy a za žádných okolností, neboť se jedná o velké prohřešení a kořen všeho zla. Ale my už porušili mnoho zákonů. A teď tu není nic než naše jedno tělo, a je podivné vidět jen jeden pár nohou natažený na zemi a stín naší jedné hlavy na stěně.

Stěny jsou popraskané a v tenkých pramenech po nich tiše stéká voda, černá a lesklá jako krev. Svíčku jsme ukradli ze skladu v Domě Zametačů Ulic. Budeme za to odsouzeni k deseti letům v Paláci Nápravy, pokud se na to přijde. Ale na tom nezáleží. Záleží jen na tom, že světlo je vzácné, a my bychom jím neměli plýtvat na psaní, když jej potřebujeme k práci, jež je naším hříchem. Nezáleží na ničem kromě naší práce, našeho tajemství, našeho zla, naší drahocenné práce. Přesto musíme také psát, neboť – ať má nad námi Rada slitování - si opět přejeme nemluvit k jiným než vlastním uším.

Jmenujeme se Rovnost 7-2521, jak to stojí na železném náramku se jménem, který nosí všichni lidé na levém zápěstí. Je nám dvacet jedna let. Měříme sto osmdesát tři centimetrů, což je přítěží, protože není mnoho lidí, kteří jsou takto vysokí. Stalo se, že na nás Učitelé a Vůdci ukázali prstem a řekli:

„Ve vašich kostech je zlo, Rovnosti 7-2521, protože vaše tělo přerostlo těla vašich bratrů.“ Jenže my nemůžeme změnit naše kosti ani naše tělo.

Narodili jsme se s prokletím. Vždy nás to táhlo k myšlenkám, které jsou zakázány. Vždy nás to nutilo přát si to, co si lidé přát nesmí. Víme, že jsme zlí, ale není v nás vůle ani síla tomu odolat. Divíme se tomu a potají se bojíme, protože jsme si toho vědomi, ale neodporujeme tomu.

Snažíme se být stejní jako všichni naši bratři, protože všichni lidé musí být stejní. Nad vstupem do Paláce Světové Rady jsou do mramoru vytesána slova, která si opakujeme vždy, když na nás přijde pokušení:

„VŠICHNI JSME JEDNOTA

A JEDNOTA JSME MY.

NENÍ ČLOVĚK, POUZE VELKÉ MY,

JEDNOTNÍ, NEROZLUČNÍ A VĚČNÍ.“

Opakujeme si to, ale nepomáhá nám to.

Ta slova byla vytesána dávno. Ve vyrytých písmenech je zelená plíseň a na mramoru žluté skvrny staré tolik let, že je člověk nemůže spočítat. A tato slova jsou pravdivá, protože jsou napsána na Paláci Světové Rady. A Světová Rada je ztělesněním pravdy. Tak je tomu od dob Velkého Přerodu a dál již ničí paměť nesahá.

Jenže my nikdy nesmíme mluvit o časech před Velkým Přerodem, jinak budeme odsouzeni ke třem letům v Paláci Nápravy. Jsou to jen Staří, jež o tom po večerech šeptají v Domě Zbytečných. Šeptají o mnoha zvláštních věcech. O věžích sahajících až k nebi ze Zapovězených Dob. A o vozech pohybujících se bez koní. A o světlech žhnoucích bez plamene. Ale to byly časy zla. A tyto časy skončily, když lidé uviděli Velkou Pravdu, a to: že všichni lidé jsou jedno a neexistuje jiná vůle než společná vůle všech.

Všichni lidé jsou dobří a moudří. Jen my, Rovnost 7-2521, jsme se narodili prokletí. Protože nejsme jako naši bratři. A když se díváme do naší minulosti, vidíme, že to tak bylo vždy, a že nás to krok za krokem vedlo k našemu poslednímu nejvyššímu prohřešení. Ke zločinu všech zločinů, skrytému zde, v podzemí.

Pamatujeme si Dům Nemluvnat, kde jsme žili do našich pěti let společně se všemi dalšími dětmi Města, které se narodily ve stejný rok. Noclehárny tam byly bílé a čisté a nebylo v nich nic než sto postelí. Tehdy jsme byli stejní jako naši bratři, až na jedno prohřešení – prali jsme se s ostatními bratry. Není mnoho přestupků temnějších než bojovat se svými bratry, a to v jakémkoliv věku a z jakéhokoliv důvodu. Rada domu nám o tom řekla a ze všech dětí toho roku jsme my byli zavřeni ve sklepě nejčastěji.

Když nám bylo pět, poslali nás do Domu Studentů, kde je deset tříd pro deset let našeho studia. Lidé se musí učit, dokud nedosáhnou patnácti let. Pak jdou pracovat. V Domě Studentů jsme vstávali, když se rozezněl velký zvon ve věži, a vraceli se do postelí, když se rozezněl znovu. Než jsme se v noclehárně svlékli z prádla, postavili jsme se, zvedli pravou ruku a společně se třemi Učiteli v čele jsme pronesli:

„My nejsme nic. Lidstvo je vše. Z milosti našich bratrů je nám dovoleno žít. Existujeme skrze a pro naše bratry, tvořící Stát. Amen.“

Pak jsme spali. Noclehárny byly bílé a čisté a nebylo v nich nic kromě stovky postelí.

My, Rovnost 7-2521, jsme v Domě Studentů nebyli šťastní. Ne proto, že by pro nás bylo těžké se učit. Bylo to pro nás příliš jednoduché. Je velkým hříchem narodit se s příliš bystrou hlavou. Není dobré se od našich bratrů lišit, ale je zlé být lepší než oni. Učitelé nám to řekli a když se na nás podívali, mračili se.

A tak jsme s tím prokletím bojovali. Snažili jsme se zapomenout výuku, ale vždy jsme si vše pamatovali. Snažili jsme se nerozumět tomu, co nás Učitelé učili, jenže jsme tomu vždy rozuměli ještě dřív, než Učitelé domluvili. Vzhlíželi jsme ke Svazu 5-3992, což byli bledý mladík jen s polovinou mozku. Snažili jsme se mluvit a jednat jako oni s tím, že bychom jednou mohli být jako oni, jako Svaz 5-3992, ale Učitelé nějak věděli, že takoví nejsme. A ze všech dětí jsme byli my bičováni nejčastěji.

Učitelé byli spravedliví, neboť byli pověřeni Rádci, a Rádci jsou hlasem vši spravedlnosti, neboť jsou hlasem veškerého lidstva. A pokud nás občas, ve skryté temnotě našeho srdce, přepadla lítost nad tím, co nás potkalo na naše patnácté narozeniny, víme, že

k tomu došlo naší vinou. Porušili jsme zákon, když jsme nedbali slov našich Učitelů. Učitelé nám všem řekli:

„Neopovažujte se v duchu vybírat práci, kterou byste chtěli po odchodu z Domu Studentů dělat. Budete dělat to, co vám určí Rada Povolání, protože Rada Povolání ve své moudrosti ví mnohem lépe než vaše bezcenné malé mozky, kde vás vaši bratři potřebují. A pokud vás bratři nebudou potřebovat, není důvod, abyste zatěžovali zemi svými těly.“

Za tu dobu našeho dětství jsme to věděli moc dobře, ale naše prokletí zlomilo naši vůli. Provinili jsme se. A k tomu se zde přiznáváme: provinili jsme se velkým Prohřešením Preference. Preferovali jsme jistou práci a učivo před ostatními. Příliš jsme neposlouchali historii všech Rádců zvolených od dob Velkého Přerodu. Ale milovali jsme Vědu Věcí. Chtěli jsme poznávat. Chtěli jsme poznat všechny věci, které tvoří zemi kolem nás. Ptali jsme se na tolik věcí, že nám to Učitelé zakázali.

Myslíme si, že jsou tajemství na obloze a pod vodou a v rostlinách. Ale Rada Učenců řekla, že žádná tajemství nejsou, a Rada Učenců ví všechno. A my se naučili mnoho od našich Učitelů. Naučili jsme se, že je země plocha, nad kterou krouží slunce, což zapříčiňuje den a noc. Naučili jsme se jména všech větrů foukajících nad moři a napínajících plachty

našich velkých lodí. Naučili jsme se pouštět žilou a zbavit tak člověka veškerých nemocí.

Milovali jsme Vědu Věcí. A v této temnotě, v této tajné hodině, když jsme se v noci vzbudili a kolem nebyli žádní naši bratři, jen jejich obrysy pod peřinami a jejich chrápání, jsme zavřeli oči, stiskli rty a zadrželi dech, aby žádný záchvěv neumožnil našim bratrům něco spatřit nebo uslyšet nebo si pomyslet. A my si přáli být posláni do Domu Učenců, až přijde náš čas.

Všechny moderní vynálezy přišly z Domu Učenců, jako například ten nejnovější, který byl objeven teprve před sto lety, a to, jak vytvářet z vosku a provázků svíčky. A také jak tvořit sklo, které vkládáme do oken, aby nás chránilo před deštěm. Aby toto bylo objeveno, museli Učenci zkoumat zemi a učit se od řek, písku, větrů a skal. A kdybychom přišli do Domu Učenců, také bychom se od těchto věcí mohli učit. Mohli bychom se ptát, protože to tam není zakázané.

Otázky nám nedávají spát. Nevíme, proč nás naše prokletí nutí poznávat kdovíco pořád znovu a znovu. Ale nemůžeme tomu vzdorovat. Našeptává nám to, že jsou na této naší zemi báječné věci, a že je můžeme poznat, když to zkusíme. A že je poznat musíme. Ptáme se, proč to musíme poznat, ale nedává nám to

žádnou odpověď. Musíme vědět, že to můžeme poznat.

Tak jsme si přáli, abychom byli posláni do Domu Učenců. Přáli jsme si to tak moc, že se nám v noci pod peřinou trásly ruce, a tak jsme se do rukou kousali, abychom bolestí přehlušili to, čemu jsme nemohli vzdorovat. Bylo to zlé a ráno jsme se neodvážili pohledět na naše bratry. Protože člověk si pro sebe nesmí něco přát. A byli jsme potrestáni, když k nám Rada Povolání přišla a přidělila nám životní Účel, určující těm, kteří dovršili patnáctý rok života, jakou práci budou do konce života vykonávat.

Rada Povolání dorazila první jarní den a posadila se do velkého sálu. A my, jimž bylo patnáct, a všichni Učitelé, přišli také do velkého sálu. A Rada Povolání seděla na pódiu a ke každému ze Studentů promluvila pouze dvě slova. Oznámili jména Studentů, a když před ně Studenti jeden za druhým přicházeli, Rada řekla: „Podlahář“ nebo „Doktor“ nebo „Kuchař“ nebo „Vůdce“. Pak každý ze studentů pozvedl pravou ruku a řekl: „Děj se vůle našich bratrů.“

Když Rada řekla „Podlahář“ nebo „Kuchař“, takto přiřazení Studenti šli do práce a dále již nestudovali. Ale pokud Rada řekla „Vůdce“, pak tito studenti šli do Domu Vůdců, což je nejvyšší budova ve Městě, protože má tři patra. A zde studují mnoho let, aby se pak mohli stát kandidáty a byli zvoleni svobodným a

všeobecným hlasem všech lidí do Městské Rady, Státní Rady a Světové Rady. My si ale nepřáli být Vůdci, přestože je to velká čest. Přáli jsme si být Učenci.

Tak jsme ve velkém sálu čekali, než na nás přijde řada, Pak jsme uslyšeli Radu Povolání vyslovit naše jméno: „Rovnost 7-2521“. Přistoupili jsme k pódiu, nohy byly v klidu, a vzhledli jsme k Radě. Bylo zde pět členů Rady, tři mužského pohlaví a dva ženského. Jejich vlasy byly bílé a jejich obličeje popraskané jako hlína vyschlého říčního toku. Byli staří. Vypadali starší než mramor Chrámu Světové Rady. Seděli před námi a nehýbali se. Neviděli jsme žádný dech, který by zachvěl záhyby jejich bílých tóg. Ale my věděli, že jsou naživu, protože nejstarší z nich zvedl prst, ukázal na nás a znovu klesl. To byla jediná pohybující se věc, protože rty nejstaršího se nepohnuly, když řekl: „Zametač Ulic.“

Cítili jsme, jak se nám stáhly hlasivky, když jsme zvedli hlavu a podívali se do tváří Rady. A byli jsme šťastní. Věděli jsme, že jsme se provinili, ale nyní jsme měli šanci to odčinit. Přijali bychom náš životní Účel a pracovali bychom pro naše bratry vděčně a ochotně. Smazali bychom naše hříchy, kterých jsme se proti nim dopustili, o kterých nevěděli, ale my to víme. A tak jsme byli šťastní a byli jsme pyšní na sebe a na vítězství nad námi samotnými. Pozvedli jsme

ruku, promluvili, a náš hlas byl toho dne nejpevnější v celém sále. Řekli jsme:

„Děj se vůle našich bratrů.“

Podívali jsme se přímo do očí Rady, ale jejich oči byly chladné jako skleněné knoflíky.

A tak jsme šli do Domu Zametačů Ulic. Je to šedý dům v příčné ulici. Na jeho nádvoří jsou sluneční hodiny, podle kterých Rada Domu pozná, kolik je hodin a kdy zazvonit na zvon. Když zvon zazvoní, všichni vstaneme z postelí. Skrze okna na východě je obloha zelená a chladná. Stín na slunečních hodinách vyznačuje půl hodinu, než se oblečeme a sníme naši snídani v jídelně, kde je pět dlouhých stolů s dvaceti hliněnými talíři a dvaceti hliněnými poháry. Pak jdeme pracovat do ulic Města s košťaty a hráběmi. Za pět hodin, když je slunce vysoko, se vracíme do Domu a jíme oběd, na který máme povoleno půl hodiny. Pak jdeme znovu pracovat. Za pět hodin jsou stíny na chodníku už modravé a i obloha je modravá s potmělou, nejasnou září. Vracíme se na večeri, která trvá hodinu. Pak se rozezní zvon a v zástupu se vydáváme k jedné z Radnic na Socializaci. Další zástupy přicházejí z Domu Různorodých Řemesel. Svíce jsou rozsvíceny, Rádci stojí v kazatelnách a mluví k nám o našich povinnostech a našich bratrech. Pak do kazatelny vstoupí Vůdci a čtou nám texty, jež byly sepsány toho dne v Městské Radě, protože

Městská Rada reprezentuje všechny a všichni to musí vědět. Poté zpíváme chvalozpěvy. Chvalozpěv Bratrství, Chvalozpěv Rovnosti a Chvalozpěv Kolektivního Ducha. Obloha je zbarvena do fialova, když se vracíme do Domu. Pak se rozezní zvon a v zástupu jdeme do Městského Divadla na tříhodinovou Sociální Rekreatci. Na pódiu probíhá hra se dvěma mohutnými sbory z Domu Herců, které mluví a odpovídají společně dvěma mohutnými hlasy. Hra je o tvrdé dřině a o tom, jak je dobrá. Pak se v zástupu vracíme zpět do Domu. Obloha je jako černé síto protkané chvějícími se stříbrnými kapkami, připravenými vybuchnout. Můry bubnují do pouličních luceren. Jdeme do našich postelí a spíme, dokud se zvon nerozezní znovu. Noclehárny jsou bílé a čisté a není v nich nic kromě sta postelí.

Takto jsme žili každý den po čtyři roky, než se před dvěma léty stal náš zločin. Tak musí žít všichni lidé, dokud jim není čtyřicet. Ve čtyřiceti už jsou opotřebovaní. Ve čtyřiceti jsou posláni do Domu Zbytečných, kde žijí Staří. Staří nepracují, protože se o ně stará Stát. V létě sedí na slunci a v zimě u ohně. Moc toho nenamluví, protože jsou unavení. Staří jsou si vědomi blízkosti smrti. Pokud se nějakým zázrakem dožijí pětáctyřiceti let, stanou se z nich Prastaří. A děti, které prochází kolem Domu Zbytečných, na ně zírají. Takový je život, život našich bratrů a bratrů, kteří přišli před námi.

Takový by byl i náš život, pokud bychom nespáchali zločin, který pro nás vše změnil. A bylo to naše prokletí, které nás ke zločinu svedlo. Byli jsme dobří Zametači Ulic stejně jako naši bratři Zametači, až na to prokletí chtít poznávat. V noci jsme až moc hleděli ke hvězdám, na stromy a na zemi. Akdyž jsme zametli dvorek Domu Učenců, sebrali jsme skleněné flakóny, kusy kovu, suché kosti, které vyhodili. Chtěli jsme si ty věci nechat a studovat je, ale neměli jsme je kam schovat. Proto jsme je odnesli k Městské Žumpě. A tam jsme učinili objev.

Bylo to dva dny před koncem jara. Jakožto Zametači Ulic jsme pracovali v brigádách po třech a my byli se Svazem 5-3992, těmi s polovinou mozku, a s Internacionálou 4-8818. Svaz 5-3992 jsou velmi nemocným chlapcem a občas je zasáhne křeč, z úst jim jde pěna a oči jim zbělají. Naopak Internacionála 4-8818 jsou jiní. Jsou vysocí, silní a mladí, s očima jako světlušky, protože mají v očích smích. Nemůžeme se na Internacionálu 4-8818 podívat a neodpovědět úsměvem. Kvůli tomu nebyli oblíbeni v Domě Studentů, protože není vhodné se bezdůvodně smát. A nebyli oblíbeni také proto, že uhlím kreslili po zdech, a tyto kresby nás rozesmávaly. Jenže jsou to pouze naši bratři v Domě Umělců, kteří mohou kreslit obrázky, takže Internacionála 4-8818 byli posláni do Domu Zametačů Ulic stejně jako my.

Internacionála 4-8818 a my jsme přátelé. Říct něco takového je zlé, protože je to prohřešení - velké Prohřešení Preference, mít rád kterékoliv lidi více než ostatní, protože musíme mít rádi všechny lidi a všichni jsou naši přátelé. Takže jsme o tom já ani Internacionála 4-8818 nikdy nemluvili. Ale věděli jsme to. Věděli jsme to, když jsme se podívali vzájemně do očí. A když se na nás beze slova podíváme, oba víme i další věci. Věci, pro které nejsou pojmenování, a to nás děsí.

Takže toho předposledního dne jara poblíž Městského Divadla na okraji Města dostali Svaz 5-3992 křeč. Nechali jsme je ležet ve stínu Divadla a s Internacionálou 4-8818 šli dokončit práci. Společně jsme došli až k velké rokli za Divadlem. Kromě stromů a trávy tam není nic. Za roklí leží plán a za plání leží Neprozkoumaný Les, na který lidé nesmí myslet.

Sbírali jsme papíry a hadry, které vítr odvál z Divadla, když jsme v trávě uviděli železnou tyč. Byla stará a mnoha dešti zrezivělá. Chtěli jsme ji vší silou zvednout, ale nepohnuli jsme s ní. Tak jsme zavolali Internacionálu 4-8818 a společně jsme očistili okolí tyče. Z ničeho nic se země před námi propadla a my spatřili železnou mříž nad černým otvorem.

Internacionála 4-8818 ustoupili. My za mříž zatahli a ta povolila. Spatřili jsme železné kruhy tvořící žebřík a mířící dolů, do otvoru bez konce.

„Půjdeme dolů,“ řekli jsme Internacionále 4-8818.

„To je zapovězeno,“ odpověděli.

Řekli jsme: „Rada o tomto otvoru neví, takže to nemůže být zapovězeno.“

A oni odpověděli: „Jelikož o tomto otvoru Rada neví, není zákon, který by povoloval do něj vstoupit. A vše, co není zákonem povoleno, je zapovězeno.“

Ale my odpověděli: „Stejně tam půjdeme.“

Měli strach, ale zůstali poblíž a sledovali nás.

Zavěsili jsme se na kovové kruhy dlaněmi i chodidly. Pod námi nebylo vidět nic. A nad námi se otvor k obloze stále zmenšoval a zmenšoval, až dosáhl velikosti knoflíku. Ale my stále sestupovali. Pak se naše nohy dotkly země. Promnuli jsme si oči, protože jsme nic neviděli. Pak si oči zvykly na tmou a my nemohli uvěřit tomu, co jsme spatřili.

Žádní nám známí lidé nemohli něco takového postavit. Ani lidé, které znali naši bratři žijící před námi. Ale přesto to bylo postaveno lidmi. Byl to obrovský tunel. Jeho stěny byly tvrdé a hladké na dotek. Připomínaly kámen, ale kámen to nebyl. Na zemi se nacházely dlouhé tenké pruty železa, ale

železo to nebylo, protože byly studené a hladké jako sklo. Klekli jsme si a plazili se kupředu, rukou jsme následovali železný prut, abychom zjistili, kam vede. Ale před námi byla jen neproniknutelná tma. Zářily v ní jen železné pruty, rovné a bílé, volající nás k následování. Ale nemohli jsme jít dál, protože světlo za námi se vzdalovalo. A tak jsme se otočili a s rukou na železe následovali prut zpět. Srdce nám bušilo až v konečcích prstů. A pak jsme na to přišli.

Pochopili jsme, že toto místo je pozůstatek ze Zapovězených Dob. Takže to byla pravda, ty Doby existovaly. A také zázraky těch Dob. Stovky a stovky let zpátky znali lidé tajemství, která jsme ztratili. Pomysleli jsme si: „toto je odpudivé místo. Zatraceni jsou ti, kteří se dotýkají předmětů ze Zapovězených Dob.“ Ale naše ruka, následující prut při cestě zpátky, srostla se železem. Jako kdyby jej nechtěla opustit, jakoby kůže našich dlaní žíznila a žadonila po tom chladném kovu nějakou tajemnou tekutinu, kolující v jeho útrokách.

Vrátili jsme se na zemi. Internacionála 4-8818 se na nás podívali a poodstoupili.

„Rovnosti 7-2521,“ řekli, „váš obličej je bledý.“

Jenže my nemohli mluvit, jen jsme stáli a zírali na ně.

Vzdálili se od nás, jako by se nás báli dotknout. Pak se usmáli, ale nebyl to veselý úsměv, byl nevýrazný a prosebný. Ale my pořád nemohli mluvit. Pak řekli:

„Nahlásíme náš objev Městské Radě a oba dva budeme odměněni.“

Poté jsme promluvili my. Náš hlas byl hrubý a nesmlouvavý. Řekli jsme:

„Nenahlásíme náš objev Městské Radě. Nenahlásíme jej žádným lidem.“

Rukama si zakryli uši, protože taková slova nikdy neslyšeli.

„Internacionálo 4-8818,“ zeptali jsme se, „nahlásíte nás Radě a budete se dívat, jak nás ubíjejí k smrti? Před vašimi očima?“

Najednou se napřímili a odpověděli: „To bychom raději zemřeli.“

„Pak tedy,“ řekli jsme, „buďte zticha. Toto místo je naše. Toto místo patří pouze nám, Rovnosti 7-2521, a žádným jiným lidem na zemi. A pokud se jej někdy vzdáme, vzdáme se i našeho života.“

Pak jsme viděli, jak se oči Internacionály 4-8818 zaplavily slzami, které se neopovážily ukápnout. Zašeptali a jejich hlas se chvěl tak, že slova ztrácela tvar:

„Vůle Rady je nadevše, protože je to vůle našich bratrů a ta je posvátná. Ale pokud si to přejete, budeme vás poslouchat. Budeme raději zlí s vámi než dobří s bratry. Ať je rada nad našimi srdci milostivá!“

Poté jsme společně odešli zpět do Domu Zametačů Ulic. A šli jsme beze slov.

Tak se stalo, že každou noc, když byly hvězdy vysoko a Zametači Ulic seděli v Městském Divadle, jsme se my, Rovnost 7-2521, vytratili a běželi tmou na naše místo. Je snadné z Divadla zmizet. Když jsou zhasnuty svíce a Herci přichází na pódium, nikdo nevidí, jak se proplížíme pod židlí a pod plachtou stanu. Pak je snadné se ve tmě začlenit do řady vedle Internacionály 4-8818, když zástupy opouštějí Divadlo. Ulice jsou temné a nikde nejsou lidé, protože je zakázáno chodit bezdůvodně sám Městem. Každý večer běžíme do rokle a odstraníme kameny, které jsme navršili na železnou mříž, abychom ji skryli před lidmi. Každou noc jsme tři hodiny pod zemí. Sami.

Z Domu Zametačů Ulic jsme ukradli svíčky, ukradli jsme křesadlo a nože a papír a přinesli jsme si je na toto místo. Ukradli jsme skleněné flakóny a prášky a kyseliny z Domu Učenců. Tak každý den sedíme tři hodiny v tunelu a studujeme. Tavíme podivné kovy, mícháme kyseliny a otevíráme těla zvířat, která nacházíme v Městské Žumpě. Postavili

jsme pec z cihel, které jsme nashromáždili z ulic. Pálíme dřevo z žumpy. Oheň plápolá v peci a modré stíny tancují po zdech a nejsou tu žádné zvuky lidí, které by nás obtěžovaly.

Ukradli jsme rukopisy. To je velký přestupek. Rukopisy jsou cenné, protože naši bratři z Domu Úředníků tráví rok přepisem jediného rukopisu svým bezchybným písmem. Rukopisy jsou vzácné a jsou uchovávány v Domě Učenců. A tak sedíme pod zemí a čteme ukradené rukopisy. Uběhly dva roky od doby, kdy jsme našli toto místo. A za ty dva roky jsme se naučili více, než za deset let v Domě Studentů.

Naučili jsme se věci, které v rukopisech nejsou. Rozluštili jsme tajemství, na která vědomosti Učenců nestačí. Zjistili jsme, kolik úžasného je neprobádáno, a ani několik životů by nás nepřivedlo na konec našeho bádání. Ale my si konec bádání nepřejeme. Nepřejeme si nic než být sami a poznávat a cítit, jak máme každým dnem zrak ostřejší než sokol a čistější než křišťál.

Cesty zla jsou podivné. Jsme před našimi bratry falešní. Odporujeme vůli našich Rádců. My sami, ze všech tisíců těch, co chodí po této zemi, my sami v tuto hodinu děláme práci, která nemá smysl mimo ten, že ji chceme dělat. Prohnanost našeho zločinu není možno hodnotit lidskou myslí. Nad způsobem našeho trestu, pokud budeme odhaleni, není možné uvažovat

s lidským srdcem. Nikdy, ani ve vzpomínkách Prastarých našich Prastarých, neudělali lidé něco, čeho se dopouštíme my.

A přesto v nás není žádný stud ani lítost. Říkáme si, že jsme ztracenci a zrádci. Ale v duši necítíme tíhu a v srdci necítíme strach. A připadá nám, že naše duše je čistá jako jezero, které netrápí žádné oči, jen oči slunce. A v našem srdci – podivné jsou cesty zla! - v našem srdci nastal poprvé za dvacet let mír.

Část druhá

Svoboda 5-3000...

Svoboda pět tři tisíce...

Svoboda 5-3000...

Přejeme si napsat toto jméno. Přejeme si ho vyslovit, ale neodvažujeme se ho vyslovit jinak, než šeptem. Protože muži se nesmí zajímat o ženy a ženy se nesmí zajímat o muže. Ale my na jedny z žen myslíme. Na ty, jejichž jméno je Svoboda 5-3000, a na jiné nemyslíme. Ženy, které byly přiřazeny k obdělávání půdy, žijí v Domech Rolníků za Městem. Tam, kde město končí, se klikatí široká cesta na sever a my, Zametači Ulic, musíme tuto cestu udržovat čistou až k prvnímu mílovému kameni. Kolem cesty vede plot a za plotem leží pole. Pole jsou černá a rozoraná. Brázdy tvoří pod oblohou jakousi rozevřenou dlaň, rozbíhající se do dálek a rozšiřující se směrem k nám. Jsou jako černé zákruty, lesknoucí se drobnými zelenými třpytkami. Ženy pracují na polích a jejich bílé tuniky ve větru jsou jako křídla racků vznášejících se nad černou hlínou.

A tam jsme spatřili Svobodu 5-3000 procházející se brázdami. Jejich tělo bylo přímé a útlé jako železná čepel. Jejich oči byly tmavé, ostré a lesklé, bez

náznaku strachu, laskavosti či viny. Jejich vlasy byly zlaté jako slunce, třepotaly se ve větru, zářivé a divoké, jako by vzdorovaly tomu, aby je někdo zkontroloval. Rozhazovaly semena, jako kdyby pohrdavě mrhaly tím darem a země byla pod jejich nohama jen žebrák.

Stáli jsme nehybně. Poprvé jsme poznali strach a poté bolest. A stáli jsme nehybně, abychom neztratili ani kapku této bolesti mnohem cennější, než jakékoliv potěšení.

Pak jsme uslyšeli hlas ostatních, volající jejich jméno: „Svoboda 5-3000,“ a ony se otočily a odešly zpět. Tak jsme se dozvěděli jejich jméno a my stáli a sledovali, jak odcházejí, než se jejich tunika ztratila v modré mlze.

Následující den, když jsme přišli k severní cestě, jsme nespustili ze Svobody 5-3000 na poli oči. A každý další den jsme poznávali úzkost z čekání na naši hodinu na severní cestě. Tam jsme se na Svobodu 5-3000 dívali každý den. Nevíme, jestli se na nás také dívaly, ale myslíme si, že ano. Pak jednoho dne přišly blíže k plotu a z ničeho nic se na nás obrátily. Otočily se prudce a jejich tělo se zastavilo stejně rychle, jako se pohnulo. Zůstaly stát nehybně jako kámen a hleděly přímo na nás, přímo do našich očí. Jejich tvář nebyla usměvavá ani přívětivá. Byla napnutá a s tmavýma očima. Pak se rychle otočily a odešly od nás.

Ale následující den, když jsme přišli na cestu, se usmívaly. Usmívaly se na nás a pro nás. A my se na odpověď také usmáli. Jejich hlava se zvrátila dozadu a jejich ruce klesly, jako kdyby je najednou přepadla náhlá únava. Nedívaly se na nás, nýbrž k obloze. Potom na nás přes rameno pohlédly a my pocítili, jako kdyby se něčí ruka dotkla našeho těla, lehce klouzající od našich rtů k chodidlům.

Od té doby jsme se každé ráno pohledem zdravili. Mluvit jsme se neodvážili. Je prohřeškem mluvit s lidmi jiných Řemesel, vyjma skupin při Socializaci. Ale jednou, když jsme stáli u plotu, jsme zvedli ruku k čelu a pak ji pomalu, dlaní dolů, svěřili směrem ke Svobodě 5-3000. I když to ostatní viděli, nemohli nic rozpoznat, protože to vypadalo, že si stíníme oči před sluncem. Ale Svoboda 5-3000 to viděla a pochopily. Zvedly ruku k čelu a svěřily ji stejně jako my. Od té doby jsme tak Svobodu 5-3000 zdravili a lidé nic nepoznali.

Tento nový hřích nás nepřekvapuje. Je to naše druhé Prohřešení Preference, protože nemyslíme na všechny bratry – což musíme – ale pouze na jedny, a jejich jméno je Svoboda 5-3000. Nevíme, proč na ně myslíme. Nevíme, proč když na ně myslíme, najednou cítíme, že je země dobrá a že život není břímě. Už nad nimi nepřemýšlíme jako nad Svobodou 5-3000. V mysli jsme jim dali vlastní jméno. Říkáme jim Zlatá. Jenže je hřích pojmenovávat lidi tak, že se

odlišují od ostatních lidí. Přesto jim však říkáme Zlatá, protože nejsou jako ostatní. Zlatá nejsou jako ostatní.

A nedbáme nařízení zákona, který říká, že muži nesmí myslet na ženy kromě Času Páření. To je doba na jaře, kdy všichni muži starší dvaceti let a ženy starší osmnácti let jsou na jednu noc posláni do Městského Paláce Páření. A každý z mužů má přiřazenu jednu z žen od Rady Eugeniky. Děti se rodí vždy v zimě, ale ženy své děti nikdy neuvidí a děti nepoznají rodiče. Dvakrát jsme již byli posláni do Paláce Páření, ale je to ošklivá a hanebná záležitost, na kterou nechceme vzpomínat.

Už jsme porušili tolik zákonů a dnes jsme porušili další. Dnes jsme ke Zlaté promluvili.

Ostatní ženy byly daleko v polích, když jsme se zastavili u plotu na kraji cesty. Zlatá klečely u vodního příkopu, který se táhne skrze pole. Kapky vody, stékající jim z rukou, když si nabíraly vodu ke rtům, se na slunci blýskaly jako jiskry. V tom nás Zlatá uviděly. Nepohnuly se, klečely tam a sledovaly nás, zatímco si odlesky světla z vodního příkopu hrály na jejich bílé tunice. Jak se zarazily, třpytivá kapka ukápla z jejich prstů.

Pak Zlatá vstaly a přišly k plotu, jako kdyby zaslechly rozkaz z našich očí. Dva zbylí Zametači Ulic byli dole na cestě o sto kroků dál. Pomysleli jsme si, že nás Internacionála 4-8818 nezradí a Svaz 5-

3992 by to nepochopili. Tak jsme pohlédli přímo na Zlatou a uviděli stíny jejich řas na bílých tvářích a třpyt slunce na jejich rtech. A řekli jsme:

„Jste krásné, Svobodo 5-3000.“

Jejich tvář se nepohnula a ani neodvrátily oči. Ty se jim rozzářily a v nich se zračilo vítězství nad námi, ale víc jsme z nich vyčíst nedokázali.

Zeptaly se:

„Jak se jmenujete?“

„Rovnost 7-2521,“ odpověděli jsme.

„Nejste jedni z našich bratrů, Rovnosti 7-2521, protože si nepřejeme, abyste jimi byli.“

Nedokážeme říct, co tím myslely, protože pro to neexistují slova, ale víme to i beze slov, a pak už jsme to vždy věděli.

„Ne,“ odpověděli jsme, „ani vy nejste jedny z našich sester.“

„Když nás uvidíte v davu žen, podíváte se na nás?“

„Podíváme se na vás, Svobodo 5-3000, když vás uvidíme mezi všemi ženami země.“

Pak se nás zeptaly:

„Jsou Zametači Ulic posíláni do jiných částí Města, nebo vždy pracují na stejných místech?“

„Vždy pracují na stejných místech,“ odpověděli jsme, „a nám tuto cestu nikdo nevezme.“

„Vaše oči,“ řekly, „nejsou jako oči ostatních lidí.“

A najednou, bez zjevné příčiny, jsme při jedné myšlence ucítili chlad. Chlad v žaludku.

„Kolik vám je let?“ zeptali jsme se.

Pochopily naše myšlenky, jelikož poprvé sklopily oči.

„Sedmnáct,“ zašeptaly.

A my si povzdechli, jako kdyby od nás bylo sejmuto těžké břemeno, protože jsme bezdůvodně začali myslet na Palác Páření. A pomysleli jsme si, že bychom nenechali Zlatou poslat do Paláce Páření. Jak tomu zabránit, jak zastavit vůli Rady, to jsme nevěděli, ale najednou jsme věděli, že bychom to udělali. Nevíme, proč nás tyto myšlenky napadly, protože tyto odporné záležitosti se netýkají nás ani Zlaté. Čeho se tedy týkají?

Přesto, jak jsme stáli u plotu, jsme z neznámého důvodu cítili, jak se nám rty pevně semkly nenávisí. Nenávisí vůči všem našim bratrům. A Zlatá to uviděla a pomalu se usmála, a v tom úsměvu jsme poprvé spatřili zármutek. Myslíme si, že svou ženskou moudrostí Zlatá pochopily více, než dokážeme pochopit my.

Pak se na poli objevily tři sestry mířící k cestě a Zlatá proto odešly. Sebraly vak se semeny a jak odcházely, rozhazovaly je do brázd v zemi. Ale semena létala sem tam, jak se Zlaté trásly ruce.

Když jsme se vraceli zpět do Domu Zametačů Ulic, cítili jsme potřebu jen tak bezdůvodně zpívat. Proto jsme byli večer v jídelně pokáráni, protože, aniž bychom si to uvědomili, jsme začali nahlas zpívat píseň, kterou jsme nikdy neslyšeli. Jenže je nevhodné bezdůvodně zpívat, vyjma při Socializaci.

„Zpíváme, protože jsme šťastní,“ odpověděli jsme jednomu z Rady, kteří nás pokárali.

„Jistě, že jste šťastní,“ odpověděli. „Jak jinak by tomu mohlo být, když žijete pro své bratry?“

A nyní, když sedíme zde, v našem tunelu, nad tím uvažujeme. Nebýt šťastný je zapovězeno. To proto, že – jak nám to bylo řečeno – jsou lidé svobodní a země patří jim a všechny věci země patří jim a vůle všech lidí je dobrá pro všechny, takže musí být všichni lidé šťastní.

Přesto, když v noci stojíme ve velkém sále a připravujeme se ke spánku, díváme se na naše bratry a přemýšlíme. Hlavy našich bratrů jsou sklopené. Oči našich bratrů jsou prázdné a nikdy se ostatním bratrům do očí nepodívají. Šíje našich bratrů jsou shrbené a jejich svaly ochablé, jako kdyby se jim těla

scvrkávala a přála si úplně zmizet z dohledu. Když se díváme na naše bratry, na mysl nám přichází jedno slovo, a to slovo je strach.

Ve vzduchu noclehárny se vznáší strach, stejně tak v ulicích. Ulicemi Města prochází strach, který nemá jméno ani tvar. Všichni lidé to cítí, ale žádní se neodváží něco říct.

I my to cítíme, když jsme v Domě Zametačů Ulic. Ale tady, v našem tunelu, to už necítíme. Pod zemí je vzduch čistý. Není tu pach lidí. A ty tři hodiny pod zemí nám dávají sílu pro další hodiny nahoře.

Naše tělo nás zrazuje, protože se na nás Rada Domu dívá s podezřením. Není dobré být příliš veselí nebo mít radost, že naše tělo žije. Protože jsme zbyteční a nesmí nás zajímat, jestli žijeme nebo jsme mrtví, protože toto závisí na vůli našich bratrů. Jenomže my, Rovnost 7-2521, jsme šťastní, že žijeme. Pokud to není čestné, nepřejeme si být čestní.

Naši bratři nejsou jako my. Na našich bratrech je všechno špatně. Například jsou tu Bratrství 2-5503, tichý chlapec s moudrýma, přívětivýma očima, kteří se bez zjevné příčiny z ničeho nic uprostřed dne či noci rozplácou. Tělo se jim třese žalem, který nedokážou vysvětlit. Jsou tu Solidarita 9-6347, přes den stateční, ale ve spánku do noci křičí: „Pomozte nám! Pomozte nám! Pomozte nám!“ hlasem, při

kterém nás mrazí až do morku kostí, ale Doktoři nemohou Solidaritu 9-6347 vyléčit.

A když se všichni večer za mdlého světla svíček svlékáme, naši bratři mlčí, protože se neodváží mluvit o svých myšlenkách. Protože všichni musejí souhlasit se všemi, a oni nemohou vědět, jestli jsou jejich myšlenky jako myšlenky všech, a tak se bojí promluvit. A jsou vděční, když jsou večer svíce zhasnuty. Ale my, Rovnost 7-2521, se díváme přes okno na oblohu a v ní je klid a čistota a důstojnost. A za Městem leží pláň a za ní leží temnota pod temnou oblohou, Neprozkoumaný Les.

Nechceme k Neprozkoumanému Lesu vzhlížet. Nechceme na něj myslet. Ale naše oči k tomu temnému místu stále hledí. Lidé do Neprozkoumaného Lesa nikdy nevstoupili, protože nejsou prostředky k tomu jej prozkoumat a žádná cesta nevede skrze pravěké stromy, střežící jeho hrozivá tajemství. Šeptá se, že jednou či dvakrát za sto let jeden z lidí Města uteče a běží k Neprozkoumanému Lesu, aniž by k tomu byl vyzván, nebo k tomu měl důvod. Takoví lidé se už nevrátí. Zabije je hlad nebo drápy divoké zvěře, která v Lese žije. Ale naše Rada tvrdí, že je to jen pověra. Slyšeli jsme, že je na zemi kolem Měst mnoho Neprozkoumaných Lesů. A šeptá se, že vyrostly na ruinách mnoha měst ze Zapovězených Dob. Stromy pohltily ruiny i kosti pod nimi a vše, co pominulo. A

jak se v noci díváme k dalekému Neprozkoumanému Lesu, zajímají nás tajemství Zapovězených Dob. A zajímá nás, jak se mohlo stát, že tato tajemství zmizela ze světa. Slyšeli jsme legendy o velkém boji, kdy na jedné straně bojovalo mnoho a na straně druhé jen málo lidí. Těch málo patřilo mezi Zlotřilé a byli pokořeni. Pak vzplálo na zemi mnoho ohňů. A ty ohně strávily Zlotřilé a všechny věci, které vytvořili. A v ohni Úsvitu Velkého Přerodu vzplál Oheň Spisů, který strávil všechny spisy Zlotřilých a s nimi i všechna slova Zlotřilých. Tři měsíce plály hradby ohňů na náměstích Měst. Pak přišel Velký Přerod.

Slova Zlotřilých, slova ze Zapovězených Dob... co jsou ta slova, která jsme ztratili?

Ať se nad námi Rada smiluje! Nechtěli jsme takovou otázku napsat a nevěděli jsme, co činíme, dokud jsme ji nenapsali. Nebudeme se na takovou otázku ptát a nebudeme na ni myslet. Nebudeme na sebe přivolávat smrt.

Ale přesto... přesto... existuje jedno slovo. Jedno jediné slovo, které v řeči lidí neexistuje, ale dříve existovalo. Je to Nevyslovitelné Slovo, které nesmí žádní lidé vyslovit ani zaslechnout. Ale občas, což je vzácné, jej někteří z lidí někde nějak objeví. Najdou jej v útržcích dávných rukopisů či vytesané do kusů pravěkých kamenů. Ale pokud jej vysloví, jsou

odsouzení k smrti. V tomto světě neexistuje trest smrti za žádný zločin kromě zločinu vyslovení Nevyslovitelného Slova.

Viděli jsme jednoho z těchto lidí hořet na náměstí našeho Města. A byl to pohled, který nás po všechny ty roky neopustil, děsí nás, pronásleduje nás a nedává nám spát. Tehdy jsme byli desetileté dítě. Stáli jsme na velkém náměstí se všemi dětmi a lidmi z Města, které sem poslali zhlédnout upálení. Přišli s Hříšníkem na náměstí a přivedli je k hranici. Vytrhli jim jazyk, aby už nemohli mluvit. Hříšník byli mladí a vysocí. Měli zlatavé vlasy a oči modré jako rozbřesk. Vstoupili do hranice bez jediného zaváhání. A ze všech těch tváří na náměstí, ze všech těch tváří, jež k nim křičely, vřeštěly a vřískaly urážky, byla jejich tvář ta neklidnější a nejšťastnější.

Když bylo jejich tělo připoutáno ke kůlu a hranice vzplála, Hříšník pohlédli na Město. Z úst jim tekla tenký pramen krve, ale rty se usmívaly. A tu nás napadla zrůdná myšlenka. Slýchali jsme o Svatých. Jsou tu Svatí Práce, Svatí Rady a Svatí Velkého Přerodu. Ale nikdy jsme Svaté neviděli a ani jsme netušili, jak mohou vypadat. A tehdy, jak jsme stáli na tom náměstí, jsme si pomysleli, že tvář Svatých vypadá jako tvář v plamenech před námi, tvář Hříšníka Nevyslovitelného Slova.

Jak plameny rostly, stalo se něco, co jsme viděli jen my a žádní jiní, jinak bychom již nežili. Možná nám to tak jen připadalo, ale vypadalo to, jako kdyby si nás oči Hříšníka vybraly a z celého davu hleděly jen na nás. Nešlo z nich vyčíst žádnou bolest ani známku agónie jejich těla. Byla v nich jen radost a pýcha, pýcha posvátnější, než by se na lidi slušelo. A připadalo nám, že nám ty oči chtějí skrze plameny něco sdělit, předat nám nějaké neslyšitelné slovo. A připadalo nám, jako by nás ty oči prosily, abychom to slovo uschovali, aby se už ze země nevytratilo. Ale plameny vzrostly a my nepoznali, co je to za slovo.

Co – i kdybychom za to měli hořet jako Svatí na Hranici – co je to Nevyslovitelné Slovo?

Část třetí

My, Rovnost 7-2521, jsme objevili novou sílu přírody. A objevili jsme ji sami a jen my o ní víme.

Tak to je. Ať jsme za to zbičováni, pokud je to nutné. Rada Učenců praví, že o všem, co existuje, všichni víme, a proto to, o čem všichni nevíme, neexistuje. Ale my si myslíme, že je Rada Učenců zaslepená. Tajemství světa nejsou viditelná všem, pouze těm, kdo je hledají. Víme to, protože jsme objevili tajemství, které žádný z bratrů nezná.

Nevíme, o jakou sílu se jedná, ani odkud pochází. Ale víme, že je od přírody, pozorovali jsme ji a pracovali s ní. Poprvé jsme ji spatřili před dvěma lety. Jednu noc jsme otevřeli tělo žáby, když jsme si všimli, že se její noha škube. Byla mrtvá, ale přesto se hýbala. Jakási lidem neznámá síla zapříčinila její pohyb. Nerozuměli jsme tomu. Pak jsme na to po mnoha testech našli odpověď. Žába visela na měděném drátu a byl to druh kovu našeho nože, který vyslal do drátu podivnou sílu skrze slanou vodu v těle žáby. Do hrnce se slanou vodou jsme vložili kus mědi a kus zinku, dotkli jsme se jich konci drátu a najednou se pod našima rukama stal zázrak, ke kterému nikdy předtím nedošlo. Nový zázrak a nová síla.

Tento objev nás pronásledoval. Věnovali jsme se mu více než našim ostatním studiím. Pracovali jsme s ním, testovali jsme jej více způsoby, než dokážeme popsat a každým dalším krokem se před námi odehrál nový zázrak. Pochopili jsme, že jsme objevili největší sílu na zemi. Odporuje všem lidem známým zákonům. Přiměje jehlu v kompasu, který jsme ukradli v Domě Učenců, hýbat se a točit, přestože nás učili, že magnetický kámen vždy ukazuje k severu a neexistuje síla, která by to změnila. Přesto naše nově objevená síla porušuje tyto zákony. Zjistili jsme, že vytváří blesky, a lidé nikdy nevěděli, co blesky způsobuje. Při bouřích jsme postavili vysoký prut železa vedle našeho otvoru a zdola jsme jej sledovali. Viděli jsme, jak do něj bily blesky jeden za druhým. Nyní víme, že kov přitahuje sílu oblohy a že ji lze kovem rozvádět. S tímto objevem jsme stvořili mnoho podivných věcí. Použili jsme na to měděné dráty, které jsme našli pod zemí. Prošli jsme skrze tunel a svíce nám osvětlovala cestu. Dále než na půl míli jsme se nedostali, protože se na obou koncích sesypala zem a kámen. Ale shromáždili jsme všechny věci, které jsme našli a přinesli jsme je na naše pracovní místo. Našli jsme podivné krabice s kusy kovu uvnitř, s mnoha dráty a strunami a cívkami. Našli jsme dráty, které vedly k podivným malým skleněným koulím na stěnách a v nich byly kovové drátky tenčí než vlákna pavučiny.

Tyto věci nám pomáhaly při práci. My jim nerozumíme, ale myslíme si, že lidé ze Zapovězených Dob věděli o naší síle z nebe, a že tyto malé věci s nimi nějak souvisely. Nevíme to, ale zjistíme to. Nemůžeme přestat, i když nás děsí, že o tom všem víme jen my.

Žádní jednotlivci nemohou získat větší moudrost než Učenci zvolení všemi lidmi právě pro svou moudrost. My ale můžeme. A získali jsme ji. Vzdurovali jsme proti tomu, abychom to vyřkli, ale již je to řečeno. Je nám to jedno. Zapomněli jsme na všechny lidi, všechny zákony a všechny věci kromě našich kovů a drátů. Je toho tolik k poznávání! Prozatím se před námi otevírá cesta, a je nám jedno, jestli po ní půjdeme sami!

Část čtvrtá

Uběhlo mnoho dní, než jsme mohli se Zlatou znovu mluvit. Pak však přišel den, kdy se obloha zbarvila do bíla, jako kdyby slunce vybuchlo a rozptýlilo svou záři do vzduchu. Pole byla nehybná a v té záři byl prach na cestě bílý. Ženy na poli byly unavené a pracovaly s nechutí a byly daleko od cesty, když jsme dorazili. Ale Zlatá stály osamotě u plotu a čekaly. Zastavili jsme se a všimli si, že jejich oči, tvrdé a světem pohrdající, se na nás dívaly, jako kdyby byly připraveny splnit cokoli bychom řekli.

A my řekli:

„V mysli jsme vám dali jméno, Svobodo 5-3000.“

„Jak se jmenujeme?“ zeptaly se.

„Zlatá.“

„Ani my vás nenazýváme Rovností 7-2521, když na vás myslíme.“

„Jaké jméno jste nám daly?“

Podívaly se nám přímo do očí, pozvedly hlavu a odpověděly:

„Nezlomný.“

Chvíli jsme nemohli mluvit. Pak jsme řekli:

„Takto myslet je zapovězeno, Zlatá.“

„Ale vy takto myslíte a chcete takto myslet.“

Pohlédli jsme na ně a nedokázali jsme lhát.

„Ano,“ zašeptali jsme a ony se usmály. „Naše nejdražší, neposlouchejte nás,“ řekli jsme.

Poodstoupily a oči měly doširoka otevřené a klidné.

„Řekněte ta slova ještě jednou,“ zašeptaly.

„Jaká slova?“ zeptali jsme se. Sice neodpověděly, ale poznali jsme jaká.

„Naše nejdražší,“ zašeptali jsme.

Něco takového muži ženám nikdy neřekli.

Hlava Zlaté se pomalu sklopila, stály před námi nehybně, ruce natažené podél těla s dlaněmi obrácenými k nám, jako kdyby se nám poddávala. A my nemohli promluvit.

Poté hlavu pozvedly a jednoduše, jemně, promluvíly, jako kdyby chtěly, abychom nemysleli na jejich úzkost.

„Je horký den,“ řekly, „pracovali jste tolik hodin a musíte být unavení.“

„Ne,“ odvětili jsme.

„Na polích je chladněji,“ řekly, „je tu voda k pití. Máte žízeň?“

„Ano,“ odpověděli jsme, „ale nesmíme překročit plot.“

„My vám tu vodu přineseme,“ řekly.

Pak poklekly u příkopu, do obou dlaní nabraly vodu a pozvedly je k našim ústům.

Nevíme, jestli jsme vodu vypili. Věděli jsme jen, že jejich dlaně byly najednou prázdné a my k nim tiskli rty. A ony to věděly a přesto se nepohnuly.

Zvedli jsme hlavu a odstoupili, protože jsme nevěděli, co nás vedlo k tomu to udělat a báli jsme se to zjistit.

Zlatá také odstoupily a zíraly překvapeně na své dlaně. Pak Zlatá odešly, přestože se k nám nikdo další nepřibližoval. Vzdalovaly se pozpátku, jako kdyby se od nás nemohly odvrátit, ruce ve stejné pozici, jako by je nemohly sklopit.

Část pátá

Dokázali jsme to. Stvořili jsme to. Přivedli jsme to zpět z časů temnoty. Jen my. Naše ruce. Naše myšlení. Jen a pouze naše.

Nevíme, co říkáme. Naše hlava běsní. Vzhlížíme ke světlu, které jsme stvořili. Ať je nám odpuštěno za vše, co tuto noc řekneme...

Po nesčetných dnech zkoušek jsme za pomoci pozůstatků ze Zapovězených dob dokončili stavbu zvláštní věci – skleněnou krabici, využívající sílu oblohy mocněji, než cokoliv, co jsme stvořili dříve. Když jsme do krabice vložili naše dráty a vše uzavřeli... drát začal zářit! Ožil, zbarvil se do ruda a kruh světla spočinul na kameni před námi.

Postavili jsme se s hlavou v dlaních. Nemohli jsme přece stát u zrodu něčeho takového. Nedotkli jsme se křesadla a nezažehli oheň. Přesto vzniklo světlo. Světlo pocházející odnikud, světlo se srdcem z kovu.

Sfoukli jsme svíčku. Pohltla nás tma. Kolem nás nebylo nic než noc a tenké žhnoucí vlákno jako prasklina ve zdi žaláře. Natáhli jsme k němu ruce a v červeném světle spatřili naše prsty. Neviděli jsme ani necítili naše tělo. V té propasti tmy neexistovalo nic než naše dvě ruce nad zářícím drátem.

Pak jsme začali přemýšlet nad smyslem toho, co před námi leží. Můžeme osvítit náš tunel, a Město, a všechna Města světa jen za pomoci kovu a drátů. Můžeme našim bratrům předat nové světlo - čistější a jasnější než jakékoliv světlo, které kdy poznali. Sílu oblohy lze ovládnout, aby poslouchala příkazy lidí. Nejsou žádné překážky k poznání tajemství a síly oblohy. Může nám dát cokoli, budeme-li si to přát.

Pak jsme pochopili, co musíme udělat. Náš objev je příliš velký na to, abychom ztráceli čas zametáním ulic. Nesmíme si to tajemství nechat pro sebe ani ho skrývat pod zemí. Musíme to ukázat všem lidem. Potřebujeme náš čas využít, potřebujeme pracoviště v Domě Učenců, potřebujeme pomoc našich bratrů Učenců a jejich vědomosti skloubené s těmi našimi. Všechny nás čeká tolik práce, všechny Učence světa.

Za měsíc se bude v našem Městě konat setkání Světové Rady Učenců. Je to veliká Rada, do které jsou voleni ti nejmoudřejší z celé země. Půjdeme před tuto Radu a jako dar jim předložíme naši skleněnou krabici se silou oblohy. Všechno jim řekneme, protože náš dar je větší než naše hříchy. Učenci to vysvětlí Radě Povolání a budeme přiřazeni do Domu Učenců. Něco takového se zatím nikdy nestalo, ale stejně tak nebyl lidstvu nabídnut takový dar, jako je ten náš.

Musíme počkat. Musíme náš tunel střežit jako nikdy dřív. Kdyby se o našem tajemství dozvěděli jiní lidé než Učenci, nepochopili jej, ani by mu nevěřili. Neviděli by nic než náš zločin práce osamotě a zničili by nás i naše světlo. Na našem těle nám nezáleží, ale naše světlo je...

Ano, záleží. Poprvé nám záleží na našem těle. Tento drát je jako součást našeho těla, jako žíla vytržená z našeho těla, vyzařující naši krev. Jsme hrdí na tento smotek kovu, nebo na naše ruce, které jej vytvořily? Existuje hranice, která nás odděluje?

Protáhli jsme paže. Poprvé jsme pochopili, jak silné naše ruce jsou. Napadlo nás něco zvláštního: poprvé v životě nás zajímá, jak vypadáme. Lidé své tváře nikdy nevidí a nikdy se na ně svých bratrů neptají, neboť je zlé zajímat se o vlastní tváře či těla. Avšak dnes v noci, z nám neznámých důvodů, si přejeme, aby bylo možné poznat vzhled naší vlastní osoby.

Část šestá

Třicet dní jsme nic nenapsali. Třicet dní jsme nebyli zde, v našem tunelu. Chytili nás. Stalo se to tu noc, kdy jsme psali naposledy. Tehdy jsme zapomněli sledovat písek v přesýpacích hodinách, jež nám ukazovaly, že uběhly tři hodiny a je čas vrátit se do Městského Divadla. Než jsme si to uvědomili, písek byl pryč.

Rozběhli jsme se k Divadlu, ale jeho stan byl šedivý a tichý. Před námi se rozprostíraly ulice Města, tmavé a prázdné. Pokud bychom se vrátili zpět do tunelu, byli bychom objeveni i s naším světlem. Tak jsme se vydali k Domu Zametačů Ulic.

Když nás Rada Domu vyslýchala, dívali jsme se jim do tváří, ale nebyl v nich žádný zájem, žádná zlost ani slitování. Když se nás nejstarší z nich zeptal: „Kde jste byli?“ mysleli jsme jen na naši skleněnou krabici a naše světlo a zapomněli jsme na vše ostatní. A tak jsme odpověděli:

„Neřekneme vám to.“

Na víc se už nejstarší neptal. Obrátili se ke dvěma nejmladším a znuděným hlasem promluvili:

„Vezměte bratra Rovnost 7-2521 do Paláce Nápravy. Bičujte je, dokud to neprozradí.“

A tak jsme byli odvedeni do Kamenné Komnaty pod Palácem Nápravy. Tato místnost nemá žádná okna a je prázdná až na železný blok. U něj stojí dva muži, odění pouze do kožené zástěry a kukly, zakrývající jim obličej. Ti, kteří nás sem dovedli, nás přenechávají dvěma Soudcům, stojícím v rohu místnosti. Soudci jsou malí hubení muži, šediví a shrbení. Dávají signály dvěma silným zakuklencům.

Strhali z nás šaty, srazili na kolena a přivázali k železnému bloku. Připadalo nám, že první ranou bičem přerazili naši páteř vejpuř. Druhá rána vymazala bolest té první a na okamžik jsme necítili nic, ale pak bolest udeřila a my ji cítili až v hrdle. Oheň strávil naše prázdné plíce. Nevykřikli jsme.

Bič svištěl jako zpívající vítr. Snažili jsme se rány počítat, ale ztratili jsme přehled. Jen jsme věděli, že na nás rány dopadají. Záda už jsme necítili. Před námi tancovala rudá mozaika a my nemysleli na nic, než na tuto mozaiku. Mozaika. Mozaika tvořící rudou mříž. A pak jsme pochopili, že se díváme na železnou mříž ve dveřích. Mozaiku tvořily i kameny ve zdi a také bič, který otevíral kůži našich zad, jak se křížem krážením zarýval do masa.

Pak se před námi objevila pěst. Udeřila nás do brady a my spatřili rudou tekutinu z našich úst, ulpívající na jejích prstech. Soudce se zeptal:

„Kde jste byli?“

Ale my zakroutili hlavou, tvář jsme zabořili do spoutaných dlaní a zakousli se do rtu.

Bič zasvištěl znovu. Zajímalo nás, kdo asi kropí zemi tím rudě žhnoucím prachem, protože jsme spatřili rudé kapičky blýskající se na kamenech kolem nás.

Pak už jsme nevníмали nic kromě dvou vrčících překrývajících se hlasů, i když si uvědomujeme, že k nám promlouvali jednotlivě:

„Kde jste byli kde jste byli kde jste byli kde jste byli?“

Naše rty se pohnuly, ale slova nám klouzala zpět do krku. Řekli jsme jen:

„Světlo... světlo... to světlo...“

Pak už si nic nepamatujeme.

Otevřeli jsme oči. Leželi jsme na bříše na dlážděné podlaze cely. Podívali jsme se na ruce, ležící daleko před námi. Pohnuli jsme s nimi a uvědomili si, že jsou to naše ruce. Ale tělem jsme pohnout nemohli. A pak jsme se usmáli, protože jsme si vzpomněli na naše světlo a na to, že jsme jej nezahladili.

Ležíme v cele mnoho dní. Dveře se každý den dvakrát otevřely - jednou kvůli muži, který nám přinesl chléb a vodu, a jednou kvůli Soudcům. Naši celu navštívilo mnoho Soudců, nejdříve ti nejprostší

a posléze ti nejctihodnější Městští Soudci. Stáli před námi ve svých bílých tógách a ptali se:

„Jste připraveni promluvit?“

Ale my, jak jsme před nimi leželi na zemi, jsme zakroutili hlavou a oni odešli.

Počítali jsme každý den a každou noc. Pak jsme – tuto noc – pochopili, že musíme utéct. Zítra se totiž v našem Městě sejde Světová Rada Učenců.

Utéct z Paláce Nápravy bylo jednoduché. Ve dveřích jsou staré zámky a nikdo jej nestřeží. Není důvod něco střežit, protože lidé zatím nikdy neodporovali Radě tím, že by utekli z místa, na které jim bylo přikázáno jít. Naše tělo je zdravé a síla se do něj vrací rychle. Rozběhli jsme se proti dveřím a ty povolily. Kradli jsme se temnými chodbami a temnými ulicemi až dolů, do našeho tunelu.

Zažehli jsme svíci a viděli, že naše místo nebylo objeveno a nikdo se ničeho nedotkl. A naše skleněná krabice stála na vyhaslé peci přesně tak, jak jsme ji tam zanechali. Jizvy na našich zádech vůbec nic neznamenají!

Zítra, až bude dobré světlo, vezmeme naši krabici a tunel necháme otevřen. Projdeme ulicemi až k Domu Učenců. Postavíme před ně největší dar lidstva. Řekneme jim pravdu. Jako naše doznání jim předložíme tyto stránky, jež jsme sepsali. Ruku v ruce

budeme společně pracovat se silou oblohy pro slávu lidstva! Buďte požehnáni, bratři! Zítra nás znovu přijmete mezi vás a již nebudeme vyhnanci. Zítra budeme znovu jedni z vás. Zítra...

Část sedmá

Tady v lese je tma. Listy nám šumí nad hlavou. Rýsují se proti posledním paprskům. Mech je hebký a hřejivý. Budeme na tomto mechu spát mnoho nocí, dokud nepřijdou lesní šelmy a neroztrhají nás na kusy. Nemáme jinou postel než tento mech a nečeká nás žádná budoucnost kromě šelem.

Teď jsme staří, ale ještě ráno, když jsme s naší skleněnou krabicí procházeli ulicemi Města směrem k Domu Učenců, jsme byli mladí. Nikdo nás nezastavil, protože poblíž nebyl nikdo z Paláce Nápravy a ostatní o ničem nevěděli. Ani u brány nás nikdo nezastavil. Prošli jsme prázdnými chodbami až do velkého sálu, kde slavnostně zasedala Světová Rada Učenců.

Po našem vstupu jsme nejprve neviděli nic kromě modré zářící oblohy za obrovskými okny. Pak jsme spatřili Učence sedící kolem dlouhého stolu. Vypadali jako beztvaré chuchvalce obláčků za úsvitu. Byli tam i takoví, jejichž slavná jména jsme znali, i ti ze vzdálených konců země, o nichž jsme nikdy neslyšeli. Viděli jsme obrovskou malbu nad jejich hlavami, znázorňující dvacet těch, jež vynalezli svíčku.

Hlavy celé Rady se při našem příchodu obrátily k nám. Tito největší a nejmoudřejší z celé země

nevěděli, co si o nás myslet a s podivem a zaujetím nás pozorovali, jako kdyby se před nimi zjevil nějaký zázrak. Je pravda, že naše tunika byla potrhaná a poseta hnědými skvrnami, jež byly dříve naší krví. Pozvedli jsme pravou ruku a řekli:

„Bud’te pozdraveni, velectění bratři Světové Rady Učenců!“

Kolektiv 0-0009 nejstarší a nejmoudřejší z Rady, promluvili a zeptali se:

„Kdo jste, bratře? Nevypadáte jako Učenec.“

„Jmenujeme se Rovnost 7-2521,“ odpověděli jsme, „a jsme Zametač Ulic tohoto Města.“

Najednou jakoby místností proletěla vichřice, jak všichni Učenci se zděšením a hněvem promluvili zároveň.

„Zametač Ulic! Zametač Ulic předstoupil před Světovou Radu Učenců! Tomu nejde uvěřit! To je proti všem pravidlům a zákonům!“

Ale my věděli, jak je utišit.

„Bratři!“ řekli jsme. „Na nás ani na našem prohřešení nezáleží. Záleží jen na našich bratrech. Námi se netrapte, protože nic neznamenáme, ale vyslyšte naše slova, protože vám přinášíme dar, který lidstvo dosud nepoznalo. Vyslyšte nás, protože v rukou držíme budoucnost lidstva.“

Poslouchali.

Postavili jsme před ně na stůl naši skleněnou krabici. Vyprávěli jsme o ní a o naší dlouhé cestě, o našem tunelu a našem útěku z Paláce Nápravy. Při naší řeči se v sále nepohnula jediná ruka, jediné oko. Poté jsme do krabice vložili dráty, Učenci se předklonili a vše nehybně sledovali. I my byli nehybní, oči jsme upírali k drátu. A pomalu, pomaličku jako tok krve, rudá jiskra proběhla drátem. Pak se rozsvítil.

Jenže Učence přepadla hrůza. Vyskočili, utekli od stolu a přitiskli se ke stěně, kde se společně krčili a hledali teplo těl ostatních, aby jim dodalo odvahy.

Podívali jsme se na ně, zasmáli se a řekli:

„Nebojte se ničeho, bratři. V těchto drátech je velká síla, ale tato síla je zkrocená. Je vaše. My vám ji dáváme.“

Oni se však stále nepohnuli.

„Dáváme vám sílu nebes!“ vykřikli jsme. „Dáváme vám klíč k zemi! Vezměte si jej a nechte nás být jedním z vás, tím nejpokornějším z vás. Pojďme společně pracovat a nashromáždit tuto sílu, abychom ulevili lidem od námahy. Pojďme zahodit naše svíce a pochodně. Zaplavme naše Město světlem. Pojďme lidem dát nové světlo!“

Ale oni se na nás podívali a najednou jsme pocítili strach. Jejich oči byly nehybné, malé a zlostné.

„Bratři!“ vykřikli jsme. „To nám nemáte co říct?“

Kolektiv 0-0009 vykročili vpřed. Přistoupili ke stolu a ostatní je následovali.

„Ano,“ promluvili Kolektiv 0-0009, „máme vám toho mnoho co říct.“

S jejich hlasem utichl sál i naše srdce.

„Ano,“ řekli Kolektiv 0-0009, „máme mnoho co říci trosce, které porušily všechny zákony a ještě se tím hanebně vychloubají! Jak jste se opovážili myslet si, že vaše mysl oplývá větší moudrostí, než mysl vašich bratrů? Pokud Rada rozhodla, že máte být Zametačem Ulic, jak jste si mohli dovolit myslet, že budete lidem užitečnější jinak, než s koštětem v ulicích?“

„Jak jste se, vy čističi stok,“ promluvili Bratrství 9-3452, „opovážili zdržovat se osamotě jen se svými myšlenkami a ne s myšlenkami ostatních?“

„Měli by jste shořet na hranici,“ řekli Demokracie 4-6998.

„Ne, měli by je bičovat,“ řekli Jednomyslnost 7-3304, „dokud po nich nic nezbude.“

„Ne,“ řekli Kolektiv 0-0009, „toto nemůžeme rozhodovat my, bratři. Takový zločin nebyl ještě

nikdy spáchán a my jej nemůžeme soudit. To nemůže žádná malá Rada. Odešleme toho tvora samotné Světové Radě, ať se stane její vůle.“

Prosebně jsme na ně pohlédli:

„Bratři! Máte pravdu. Necht' je nad naším tělem vykonána vůle Rady. To je nám jedno. Ale co světlo? Co uděláte s tím světlem?“

Kolektiv 0-0009 se na nás zahleděli a usmáli se.

„Takže vy si myslíte, že jste objevili novou sílu,“ řekli. „Myslí si to všichni vaši bratři?“

„Ne,“ odpověděli jsme.

„Pokud si to nemyslí všichni lidé, tak tomu tak není,“ řekli Kolektiv 0-0009.

„Vy jste na tom pracovali sami?“ zeptali se Internacionála 1-5537

„Mnoho mužů z Domu Učenců mělo v minulosti podivné nové nápady,“ řekli Solidarita 8-1164, „ale když proti nim volila většina bratrů Učenců, upustili od svých nápadů, což musí udělat všichni.“

„Ta krabice je k ničemu,“ řekli Spojenectví 6-7349.

„Pokud je to to, co tvrdí,“ řekli Harmonie 9-2642, „pak by to přineslo zkázu Oddělení Svíček. Svíčka je pro lidstvo velký přínos, na čemž se shodli všichni lidé. Nemůže být zničena z rozmaru jednotlivce.“

„Narušilo by to Plán Světové Rady,“ řekli Jednomyslnost 2-9913, „a bez Plánu Světové Rady nemůže vyjít slunce. Padesát let trvalo zajistit schválení svíček všemi Radami Svíček a rozhodnout potřebné počty pro nahrazení pochodní v Plánu. Dotklo se to tisíců a tisíců lidí pracujících v zájmu Států. Nemůžeme Plán znovu změnit tak brzy.“

„A pokud by to mělo ulehčit lidské námaze,“ řekli Shoda 5-0306, „pak je to obrovské zlo, protože lidé nemají k existenci jiný důvod, než dříť pro dobro lidstva.“

Pak Kolektiv 0-0009 povstali a ukázal na naši krabici.

„Tato věc,“ řekli, „musí být zničena.“

A všichni ostatní jednotně vykřikli:

„Musí být zničena!“

V tu chvíli jsme vyrazili ke stolu.

Popadli jsme naši krabici, chytili ji pod paži a běželi k oknu. Otočili jsme se a naposledy na ně pohlédli. Naplnil nás pro lidi zcela nepřipustný hněv, který nám stáhl hrdlo.

„Vy hlupáci!“ vykřikli jsme. „Vy hlupáci! Vy zatracení hlupáci!“

Vymrštili jsme pěst proti oknu a za zvuku tříštícího se skla jsme proskočili skrz. Upadli jsme, ale naši

krabici jsme neupustili. Pak jsme běželi. Běželi jsme naslepo a lidé i domy se kolem nás míhaly a rozpíjely se v nejasné šmouhy. Cesta před námi jen neležela, spíš jakoby se proti nám vzdouvala a my čekali, než nás udeří do tváře. Ale běželi jsme. Nevěděli jsme, kam míříme. Věděli jsme jen, že musíme běžet, běžet až na konec světa do konce našich dní.

Najednou jsme ucítili měkkou půdu pod nohama a my se zastavili.

V majestátním tichu se nad námi tyčily stromy vyšší, než jsme kdy viděli. Pochopili jsme. Nacházeli jsme se v Neprozkoumaném Lese. Neplánovali jsme sem jít, ale naše nohy s sebou nesly naši moudrost, a naše nohy nás přivedly do Neprozkoumaného Lesa proti naší vůli.

Naše skleněná krabice ležela za námi. Připlazili jsme se k ní, objali jsme ji celým tělem a zůstali nehybně ležet.

Takto jsme leželi po dlouhou dobu. Pak jsme vstali, sebrali naši krabici a postupovali dál lesem.

Nezáleželo nám, kam jdeme. Věděli jsme, že za námi lidé nepůjdou, protože do Neprozkoumaného Lesa nikdy nevstoupili. Nemuseli jsme se jich bát. Les se sám zbavuje svých obětí. Ani z toho jsme neměli strach. Práli jsme si jen být pryč, daleko od

Města a toho vzduchu, který se Města dotýká. A tak jsme s naší krabicí v náruči a prázdným srdcem šli.

Jsme odsouzeni k záhubě. Ať už nám zbývá dnů kolik chce, budeme je trávit sami. A my už slyšeli, co dokáže provést samota. Odtrhli jsme se od pravdy tvořenou našimi bratry a nečeká nás žádná cesta zpět ani žádné vykoupení.

Víme o tom a je nám to jedno. Na ničem nám už nezáleží. Jsme vyčerpaní.

Jen ta skleněná krabice v naší náruči je jako živoucí srdce, které nám dává sílu. Lhali jsme sami sobě. Nepostavili jsme tuto krabici pro dobro našich bratrů. Postavili jsme ji pro její vlastní důvod. Pro nás stojí nad všemi našimi bratry a je pravdou nad všemi ostatními pravdami. Proč o tom přemýšlíme? Nezbyvá nám už moc dní života. Pochodujeme do chřtánu skrytého v obrovských tichých stromech. Není jediná věc, které bychom litovali.

V tu chvíli nás zasáhla bolest, ta první a jediná. Vzpomněli jsme si na Zlatou. Vzpomněli jsme si na Zlatou, které již nikdy nespátříme. Pak bolest odešla. Tak je to lepší. Jsme jedni ze Zatracených. Bude nejlepší, když Zlatá zapomenou naše jméno i tělo, jemuž to jméno patřilo.

Část osmá

Náš první den v lese byl dnem úžasu.

Probudili jsme se, když na naši tvář dopadl paprsek slunce. Chtěli jsme vyskočit na nohy, jak jsme to dělali každé ráno našeho života, ale uvědomili jsme si, že nezazvonil žádný zvon, a že nikde v okolí žádný zvon, který by se mohl rozeznít, není. Lehli jsme si na záda, rozpráhli ruce a zahleděli se na oblohu. Listy se stříbrnými okraji se třepotaly a vlnily jako zelená řeka a vysoko nad námi se rozpíjel oheň.

Nechtěli jsme se hýbat. Uvědomili jsme si, že takto můžeme ležet jak dlouho chceme, a to pomýšlení nás rozesmálo. Mohli jsme také vstát, rozběhnout se, vyskočit nebo si znovu lehnout. Říkali jsme si, že jsou to nesmyslné myšlenky, ale než jsme si to uvědomili, už jsme stáli na nohou. Paže se z vlastní vůle roztáhly a naše tělo se točilo a točilo, dokud se nezvedl vítr a nerozechvěl listy keřů. Pak se naše ruce zachytily za větev a vymrštily nás vysoko ke stromu bez nějakého cíle vyjma toho, že jsme chtěli poznat sílu našeho těla. Větev praskla a my dopadli na mech měkký jako peřina. Pak se naše tělo jako smyslů zbavené válelo po mechu. Tuniku, vlasy i obličej jsme měli plný suchého listí. A najednou

jsme uslyšeli, že se smějeme, hlasitě smějeme, jako by v nás nezbývala jiná síla než ta se smát.

Potom jsme vzali naši skleněnou krabici a šli jsme dál do lesa. Drali jsme se skrze větve a cítili se, jako kdybychom plavali mořem větvíček. Keře se staly vlnami, které se kolem nás zvedaly, klesaly a znovu zvedaly, stříkajíc svou zeleň vysoko ke korunám stromů. Stromy se před námi rozestoupily a zvaly nás dál. Vypadalo to, že nás les vítá. Bezmyšlenkovitě jsme pokračovali, o nic jsme se nestarali a nic necítili kromě písňe našeho těla.

Zastavili jsme se až když jsme pocítili hlad. Všimli jsme si ptáků v korunách stromů i prchajících před našimi kroky. Sebrali jsme kámen a mrštili jím jako oštěpem proti jednomu z ptáků. Spadl přímo před nás. Rozdělali jsme oheň, ptáka uvařili a snědli ho. Žádné jídlo nám ještě nikdy tak nechutnalo. Náhle jsme si uvědomili, že v jídle opatřeném našima vlastníma rukama nacházíme velké uspokojení. Přáli jsme si být znovu brzy hladoví, abychom znovu pocítili toto podivné nové naplnění při jídle.

Poté jsme pokračovali dál. Dorazili jsme k potoku ležícímu mezi stromy jako pruh skla. Byl tak klidný, že jsme neviděli žádnou vodu, jen trhlinu v zemi, ve které stromy rostly vzhůru nohama a obloha ležela na dně. Klekli jsme si k potoku, abychom se napili.

Zarazili jsme se. Nad modrou oblohou na dně jsme poprvé spatřili vlastní obličej.

Klečeli jsme nehybně se zatajeným dechem. Náš obličej i naše tělo bylo nádherné. Naše tvář nebyla jako tváře našich bratrů, protože jsme při pohledu na ni nepocíťovali žádnou lítost. Naše tělo nebylo jako těla našich bratrů, protože naše končetiny byly rovné, útlé, pevné a silné. A pomysleli jsme si, že tomu odrazu v řece hledícímu na nás, můžeme důvěřovat a že se s ním nemáme čeho bát.

Šli jsme dál dokud nepřišel soumrak. Když se mezi stromy natáhly stíny, zastavili jsme se v mezeře mezi kořeny, kde tuto noc přespíme. A poprvé za celý den jsme si vzpomněli, že jsme Zatracení. Vzpomněli jsme si na to a zasmáli se.

Toto vše píšeme na papír, jenž jsme skryli v tunice společně s ostatními stránkami, když jsme je nesli Světové Radě Učenců, ale nikdy jsme jim je nepředali. Máme toho hodně co říct sobě samotným a doufáme, že pro to najdeme v následujících dnech správná slova. Zatím to nedokážeme, protože tomu nerozumíme.

Část devátá

Mnoho dní jsme nic nenapsali. Nepřáli jsme si mluvit. Nepotřebovali jsme slova, abychom si zapamatovali, co se nám přihodilo.

Byli jsme v lese druhý den, když jsme za sebou zaslechli kroky. Skryli jsme se v křoví a vyčkávali. Kroky se blížily. Najednou jsme mezi stromy zahlédli bílou tuniku a zlatou záři.

Vyběhli jsme kupředu tím směrem a zastavili se při pohledu na Zlatou. Uviděly nás a zatnuly ruce v pěst, jako kdyby se chtěly něčeho zachytit, zatímco jejich tělo se chtělo drát kupředu. Nemohly promluvit.

Neodvážili jsme se k nim přijít moc blízko. Promluvili jsme a náš hlas se chvěl:

„Jak jste se sem dostaly, Zlatá?“

Ony jen zašeptaly:

„Našly jsme vás...“

„Jak jste se dostaly do lesa?“ zeptali jsme se.

Zvedly hlavu a když odpověděly, jejich hlas byl plný pýchy:

„Následovaly jsme vás.“

My se nezmohli na slovo a ony řekly:

„Slyšely jsme, že jste utekli do tohoto Neprozkoumaného Lesa, protože si o tom povídá celé Město. V noci toho dne, kdy jsme se o tom dozvěděly, jsme utekly z Domu Rolníků. Našly jsme vaše stopy na zemi, po které žádní lidé nechodí. Sly jsme za nimi, vstoupily jsme do lesa a následovaly jsme cestu, kterou skrze větve prorazilo vaše tělo.“

Jejich bílá tunika byla potrhaná a větve je poškrábaly na rukou, ale mluvily, jako by si toho ani nevšimly, neúnavně a beze strachu.

„Následovaly jsme vás,“ řekly, „a budeme vás následovat kamkoliv půjdete. Pokud budete čelit nebezpečí, budeme mu čelit s vámi. Pokud přijde smrt, zemřeme s vámi. Byli jste zatraceni a my s vámi chceme to zatracení sdílet.“

Pohlédly na nás, jejich hlas byl tichý a plný hořkosti a vítězství.

„Vaše oči jsou jako plamen, ale naši bratři neoplývají nadějí ani zápalem. Vaše ústa jsou vytesána ze žuly, ale naši bratři jsou měkcí a poddajní. Vaše hlava je vysoko, ale naši bratři shrbení. Vy kráčíte, ale naši bratři se plazí. Přejeme si být zatraceny s vámi než požehnány s našimi bratry. Dělejte si s námi, co uznáte za vhodné, ale neposílejte nás od sebe pryč.“

Poklekly a sklopily před námi svou zlatou hlavu.

Vůbec jsme netušili, co to děláme.

Sehnuli jsme se, abychom Zlaté pomohli se postavit, ale když jsme se jich dotkli, jakoby nás přepadlo šílenství. Chytili jsme jejich tělo a přitiskli své rty k jejich. Zlatá vydechly, jejich výdech přešel ve sténání a ony nás objaly.

Společně jsme takto dlouho stáli. A my byli zděšení z toho, že jsme za jednadvacet let života nepoznali, jakou radost mohou lidé prožívat.

Pak jsme řekli:

„Naše nejdražší. Nebojte se lesa. Samota nepřináší žádné nebezpečí. Nepotřebujeme naše bratry. Pojd'me zapomenout na jejich dobrotu a naše zlo, zapomeňme na všechno kromě toho, že jsme spolu a že nás pojí pouto radosti. Podejte nám ruku a pohleďte kupředu. Toto je náš svět, Zlatá. Je podivný a neznámý, ale je náš.“

Společně jsme šli ruku v ruce lesem.

A tu noc jsme zjistili, že držet ženské tělo v našich rukou není odporné ani hanebné, nýbrž opojné.

Šli jsme mnoho dní. Les nemá konce a my žádný konec nehledáme. Ale každý den z toho řetězce dnů, vzdalujících nás od Města, je jako požehnání.

Vytvořili jsme luk a mnoho šípů. Dokážeme zabít více ptáků, než pro naši obživu potřebujeme. V lese

jsme našli vodu a ovoce. Večer najdeme mýtinu, kolem rozděláme ohně a uprostřed spíme. Zvířata se neodvažují na nás útočit. Vidíme jejich zelené a žluté žhnoucí oči, jak nás zpoza větví sledují. Ohně kolem nás plápolají jako diamantová koruna a měsíční světlo tvoří z kouře modré pilíře. Spíme uprostřed kruhu a Zlatá tiskne paže kolem našeho těla s hlavou položenou na naší hrudi.

Nějaký den, až budeme dostatečně daleko, se zastavíme a postavíme si dům. Ale teď nesmíme meškat. Dny před námi jsou nekonečné stejně jako les.

Nemůžeme náš nově objevený život pochopit, avšak zdá se nám jasný a jednoduchý. Když nás přepadnou otázky, přidáme do kroku. Zadíváme se na Zlatou jak nás následuje a na vše zapomeneme. Listí vrhá stín na ruce Zlaté, jak odhrnují z cesty větve, ale jejich ramena zalívá slunce. Kůže jejich rukou je jako modrá mlha, ale ramena bílá a zářivá, jakoby na ně světlo nedopadalo, ale vyzařovalo přímo z nich. Sledujeme, jak se jim na šíji zachytí lísteček a na něm se zaleskne kapka mízy jako klenot. Přistoupí k nám, zastaví se a začnou se smát, jak ví, na co myslíme. Oddaně a bez otázek vyčkají, než se rozhodneme pokračovat.

Jdeme a žehnáme zemi pod našima nohama. Ale pak nás v tom tichu znovu přepadnou otázky. Pokud je to, co jsme objevili, prokletí samoty, co jiného než

prokletí by si mohli lidé přát? Pokud je toto velké zlo osamocení, co je tedy dobro a co zlo?

Vše, co přichází od mnoha, je dobré. Vše, co přichází od jednoho, je zlé. To nás začali učit od prvního nadechnutí. Porušili jsme zákony a nikdy jsme o tom nepochybovali. Teď, když procházíme lesem, začínáme pochybovat.

Lidstvu nenáleží jiný život mimo života stráveného dřinou pro dobro svých bratrů. Když jsme však dřeli my, nežili jsme, jen jsme se unavovali. Neexistuje radost kromě radosti sdílené se všemi bratry. Jenže jediné, co nám přivodilo radost, byla síla, kterou jsme stvořili pomocí drátů, a pak Zlatá. A obě tyto radosti náleží pouze nám, jsou tu jen díky nám, nejsou nijak spojené s našimi bratry a naše bratry nijak nezajímají. Proto nás to překvapuje.

Je tu nějaká chyba. Jedna strašlivá chyba v lidské mysli. Co je to za chybu? Nevíme to, ale pochopení v nás váhá vyjít na povrch. Dnes se Zlatá zastavily a z ničeho nic řekly:

„My vás milujeme.“

Ale pak se zamračily, zavrtěly hlavou a bezmocně se na nás zahleděly. Na chvíli ztichly a pak pomalu promluvíly, slova se v nich zasekávala jako slova dítěte, které se učí mluvit:

„My jsme jedny... samy... a jediné... a milujeme vás jako jedny... samotné... jediné.“

Zahleděli jsme se na sebe a pochopili, že jsme se dotkli záchvěvu zázraku, který nás opustil a nechal nás tápat naprázdno.

A my se cítili rozervaní.

Rozervaní slovem, které jsme nemohli nalézt.

Část desátá

Sedíme u stolu a tato slova píšeme na papír vyrobený před mnoha tisíci lety. Světlo je slabé a Zlatou nemůžeme vidět, jen jeden pramen vlasů na polštáři prastaré postele. Toto je náš domov.

Přišli jsme sem toto ráno za úsvitu. Několik dní jsme zdolávali řetězec hor. Les stoupal k útesům a kdykoliv jsme vyšli na pustou kamennou vyvýšeninu, spatřili jsme na západě, severu i jihu mohutné vrcholy kam až oko dohlédne. Vrcholy byly rudé a hnědé se zelenými pásy stromů jako jejich žíly a modrou mlhou jako závoji nad jejich hlavami. O těchto horách jsme nikdy neslyšeli, ani jsme je neviděli zakreslené na žádných mapách. Neprozkoumaný Les je chránil před Městem a lidmi Města.

Šplhali jsme stezkami, kterými se divoké kozy neodvážily jít. Kameny se uvolňovaly pod našima nohama a slyšeli jsme je tříštit se o skály hluboko pod námi. Horami se ten zvuk rozléhal ještě dlouho poté, co se kameny zastavily. Ale my pokračovali, protože jsme věděli, že nás sem žádní lidé nebudou následovat ani nás tu nenajdou.

Dnes za úsvitu jsme spatřili vysoko na strmých skaliskách mezi stromy bílý plamen. Mysleli jsme, že je to oheň a zastavili jsme se. Plamen se však nehýbal,

ale byl oslepující jako roztavený kov. Tak jsme k němu vyšplhali. A tam se před námi na širokém útesu objevil dům, jaký jsme nikdy předtím neviděli. Bílý oheň pocházel od slunce, odrážejícím se od jeho oken.

Dům měl dvě patra a podivnou střechu rovnou jako podlaha. Měl více velkých oken než stěn a sklo se spojovalo v rozích, takže jsme nechápali, jak může takový dům stát. Stěny byly tvrdé a hladké, z kamenu, který se vůbec nepodobal tomu v našem tunelu.

Oba jsme věděli, co to je: tento dům tu zůstal ze Zapovězených Dob. Stromy jej ochránily před časem a počasím, a také lidmi, kteří jsou horší než čas a počasí. Otočili jsme se ke Zlaté a zeptali se:

„Bojíte se?“

Zavrtěly hlavou. Tak jsme přistoupili ke dveřím, otevřeli je a vstoupili do domu ze Zapovězených Dob.

Bude zapotřebí mnoho dnů a let, abychom prozkoumali, zjistili a pochopili všechny věci v tomto domě. Dnes jsme se mohli jen dívat a snažit se uvěřit tomu, co vidíme. Z oken jsme strhli těžké záclony a zjistili jsme, že místnosti jsou velmi malé – nemohlo by v nich žít více než dvanáct lidí. Přišlo nám divné, že mohli postavit dům jen pro dvanáct lidí.

Nikdy jsme neviděli místnosti tolik zalité světlem. Paprsky tancovaly na barvách, barvách, tolika barvách, než kolik jsme si dokázali představit, my,

kterí jsme neznali jiné domy než bílé, hnědé a šedé. Na stěnách visely velké kusy skla, ale nebylo to sklo, protože jsme při pohledu na něj viděli nás a věci za námi jako v odraze na jezeře. Bylo tu mnoho podivných věcí, které jsme nikdy neviděli a jejichž účel jsme neznali. A všude byly skleněné koule s kovovou pavučinou uvnitř, stejně jako v našem tunelu.

Našli jsme noclehárnu a zůstali jsme při pohledu na ni v úžasu stát. Byla to malá místnost jen se dvěma postelemi. Žádné jiné postele jsme v domě nenašli, takže jsme poznali, že tu žili jen dva lidé, což bylo nad naše chápání. V jakém světě to žili lidé ze Zapovězených Dob?

Našli jsme oblečení a Zlatá při pohledu na něj zalapaly po dechu. Nebyly to bílé tuniky ani tógy, zářily všemi barvami a žádné nebylo stejné. Některé se při našem doteku rozpadly na prach, jiné bylo ze silnější látky a na dotek nám připadalo jako nové.

Objevili jsme místnost se stěnami z polic zaplněné rukopisy od země až ke stropu. Nikdy jsme jich neviděli tolik ani v takovém tvaru. Nebyly měkké a srolované, měly tvrdý tkaný a kožený obal. A písmena v nich byla tak maličká a stejná, že jsme žasli nad tím, kdo může mít takový rukopis. Prolistovali jsme stránkami a zjistili, že jsou psány naším jazykem, ale našli jsme mnoho slov, kterým jsme nerozuměli. Zítra tyto spisy začneme číst.

Když jsme si prohlédli všechny místnosti v domě, pohlédli jsme na Zlatou a oba jsme věděli, co se nám honí hlavou.

„Tento dům nikdy neopustíme,“ řekli jsme, „ani nám ho nikdo nevezme. Toto je náš domov a konec naší cesty. Toto je váš dům, Zlatá, a náš, a nepatří žádným jiným lidem na celé tváři země. Nebudeme jej sdílet s ostatními, stejně jako s nimi nesdílíme naši radost, naši lásku ani náš hlad. Tak tomu bude až do konce všech dnů.“

„Děj se vaše vůle,“ řekly.

Pak jsme vyšli ven nasbírat dřevo pro velké srdce našeho domova. Přinesli jsme vodu z pramene běžícího mezi stromy pod našimi okny. Zabili jsme horskou kozu, její maso přinesli a uvařili v podivném měděném hrnci, který jsme našli na tomto místě zázraků, což musela být dříve kuchyně.

To vše jsme udělali sami, protože žádná naše slova nedokázala Zlatou přesvědčit, aby odešla od toho skla, jež není sklem. Stály před ním a donekonečna zíraly na svoje tělo.

Když slunce zmizelo za horami, Zlatá usnuly na podlaze mezi klenoty, křišťálovými lahvemi a hedvábnými květy. Zvedli jsme Zlatou a nesli ji k posteli, hlavu svésila na naše rameno. Pak jsme zapálili svíčku, přinesli papír z místnosti s rukopisy a

posadili se k oknu, protože jsme věděli ,že tuto noc nedokážeme usnout.

Dívali jsme se na zemi i na oblohu. Tento kus nahé skály a vrcholů a měsíčního světla je jako nově se rodící svět. Svět, který čeká. Zdálo se nám, že čeká na naše znamení, jiskru, prvotní rozkaz. Netušíme, jaké slovo vyřkneme, ani jaké činy od nás země čeká. Jen víme, že čeká. Dá se říct, že nám předkládá mnoho darů, ale že nám chce dát ještě větší dar. A my máme promluvit. My jí máme dát smysl. Ten největší smysl pro tento zářící prostor kamene a oblohy.

Hledíme kupředu a prosíme naše srdce, aby nás vedlo k odpovědi na to volání, který sice nemá hlas, ale my jej zaslechli. Díváme se na naše ruce. Vidíme staletý prach, prach, který skryl velká tajemství a možná i velké zlo. Přesto v našem srdci nevzbuzuje strach, pouze úctu a soucit.

Ať dojdeme k poznání! Co je to tajemství, které naše srdce poznalo, ale stále nám jej neodhalilo, i když to vypadá, že bije jen proto, aby nám jej prozradilo?

Část jedenáctá

Já jsem.

Já myslím.

Já chci.

Moje ruce... moje duše... moje obloha... můj les... moje země... co víc mám říct? To jsou ta slova. To je ta odpověď.

Stojím zde, na vrcholu hory. Zvedám hlavu a roztahuji ruce. Toto moje tělo a můj duch, to je konec mé cesty. To já si přál pochopit smysl věcí. Já jsem ten smysl. Já se snažil ospravedlnit svou existenci. Nepotřebuji svou existenci ospravedlňovat a nepotřebuji ji mít povolenou. Já vše ospravedlňuji a povoluji.

Jsou to moje oči, které vidí, a pohled mých očí přináší zemi krásu. Jsou to moje uši, které slyší, a sluch mých uší, jež tvoří ze světa píseň. Je to moje mysl, jež přemýšlí, a můj úsudek je jediný, který dokáže poznat pravdu. Je to moje vůle, která si volí, a volba mojí vůle je jediný edikt, který musím respektovat.

Objevil jsem mnoho slov. Některá jsou moudrá a některá jsou falešná, ale jen čtyři jsou posvátná:

„Já to tak chci!“

Ať jdu jakoukoliv stezkou, je ve mně vodící hvězda a magnet, jež mi ukáží cestu. A ukazují jen jedním směrem. Ukazují ke mně.

Nevím, jestli je země, na které stojím, středobodem vesmíru, nebo jen zrnkem prachu ztraceným ve věčnosti. Nevím to a je mi to jedno, protože vím, jakého štěstí mohu na zemi dosáhnout. A mé štěstí nepotřebuje pro svou obhajobu žádný vyšší cíl. Moje štěstí nemíří k žádnému cíli. Štěstí samotné je tím cílem. Je svým vlastním cílem. Je svým vlastním smyslem.

Ani já nejsem cílem, kterého by měli chtít ostatní dosáhnout. Nejsem nástrojem, který mohou použít. Nejsem služebníkem jejich potřeb. Nejsem obvazem na jejich rány. Nejsem obětí pro jejich oltáře.

Jsem člověk. Tento můj zázrak patří pouze mně. A jen já jej budu střežit, a jen já jej budu využívat, a jen já před ním pokleknou!

Nevzdám se svých pokladů, ani se o ně nebudu dělit. Bohatství mého ducha nelze vložit do mosazných mincí a hodit je jako almužnu duševním mrzákům.

Střežím svoje poklady: své myšlenky, svoji vůli, svoji svobodu. A největší z nich je svoboda.

Svým bratrům nic nedlužím, ani od nich nechci vybírat dluh. Nežádám jiné, aby pro mě žili, ani já nežiji pro jiné. Netoužím po duši jiného člověka a jiný člověk nesmí toužit po té mé.

Nejsem svým bratrům přítelem ani nepřitelem, pouze tím, co si každý z nich sám zaslouží. A moji bratři musí udělat víc, než se jen narodit, aby si získali moji lásku. Nedaruji svou přízeň bezdůvodně a už vůbec ne jen tak někomu, kdo si ji bude chtít nárokovat. Projevuji lidem úctu svou přízní. Ale tu úctu si musí zasloužit.

Vyberu si mezi lidmi přátele, ale nebudou to otroci ani pánové. A vyberu si jen ty, které budu já sám chtít. A ty budu milovat a respektovat, ale nebudu jim rozkazovat ani jim sloužit. A budeme kráčet ruku v ruce, když si to budeme přát, nebo budeme kráčet sami, pokud budeme chtít. Protože v chrámu svého ducha je každý člověk jedinečný. Ať v sobě každý člověk chová svůj vnitřní chrám, netknutý a nepoškozený. Nechte člověka spojit ruce s ostatními, pokud si to bude přát, a to pouze a jedině podle jeho posvátné vůle.

Slovo „my“ už nikdy nesmí být vysloveno, pokud si tak jednotlivec nepřeje a důkladně to nepromyslel. Toto slovo nesmí být nikdy postaveno na vrchol lidské duše, jinak se z něj stane monstrum, kořen

všeho zla světa, kořen trýzně člověka vůči člověku a nevýslovné lži.

Slovo „my“ je vápno vylité na lidstvo, které se usadí a ztvdne jako kámen a rozdrtí vše pod sebou. To, co je bílé, i to, co je černé, se společně ztratí v jeho šedi. Je to slovo, pomocí něhož zkažení kradou hodnoty spravedlivým, slabí kradou moc silným, hlupáci kradou moudrost vzdělaným.

K čemu by mi byla radost, kdyby jí mohly dosáhnout ruce všech - i těch zkažených? K čemu by mi byla moudrost, kdyby mi mohli poroučet hlupáci? K čemu by mi byla svoboda, kdyby všechna stvoření, i ta nedokonalá a neschopná, byla mými vládci? K čemu je mi život, pokud se mám jen klanět, souhlasit a poslouchat?

Já s tímto krédem rozkladu skončil.

Skončil jsem se zrudným „MY.“

Slovem nevůle, obětí, mizérie, falešnosti a studu.

Nyní vidím tvář boha, a tohoto boha povyšuji nad zemi. Tohoto boha, kterého lidé hledali od počátku zrození. Tohoto boha, který jim přinese radost a pokoj a pýchu.

Tohoto boha, toto jedno slovo:

„Já.“

Část dvanáctá

Slovo „já“ jsem spatřil při čtení první knihy, kterou jsem ve svém domě objevil. A když jsem pochopil význam toho slova, kniha mi vypadla z ruky a já se rozplakal. Já, který nikdy nepoznal slzy. Plakal jsem nad svým osvobozením a svou lítostí nad lidstvem.

Pochopil jsem požehnání, která jsem dříve nazýval prokletím. Pochopil jsem, proč to nejlepší ze mě bylo provinilé a hříšné, a proč jsem nikdy necítil vinu nad těmito hříchy. Pochopil jsem, že staletí okovů a ran bičem nezabijí duši člověka, ani jeho smysl pro pravdu.

Četl jsem mnoho knih po mnoho dní. Pak jsem zavolal Zlatou a řekl jí, co jsem se dočetl a co se naučil. Pohlédla na mě a první slova, která vyslovila, zněla:

„Já tě miluji.“

Já řekl:

„Má nejdražší, není vhodné, aby člověk neměl žádné jméno. Byly časy, kdy měl každý člověk jméno, které jej odlišovalo od všech ostatních lidí. Četl jsem o muži, který žil před mnoha tisíci lety, a ze všech jmen v těchto knihách chci být nositelem právě tohoto jména. Sebral bohům světlo a přinesl jej lidem a

naučil lidi stát se bohy. A za svůj čin trpěl tak, jak musí trpět všichni nositelé světla. Jeho jméno bylo Prometheus.“

„Tak se budeš jmenovat,“ řekla Zlatá.

„A četl jsem o bohyni,“ řekl jsem, „jež byla matkou země a všech bohů. Jmenovala se Gaia. Ať je toto tvoje jméno, má Zlatá, protože se staneš matkou nového druhu bohů.“

„Tak se budu jmenovat,“ řekla Zlatá.

Nyní hledím kupředu. Moje budoucnost je jasná. Svátý z hranice viděl moji budoucnost když si mě vybral jako svého dědice, jako dědice všech svatých a všech mučedníků, kteří přišli před ním, a kteří zemřeli ze stejného důvodu, kvůli stejnému slovu, ať už ten důvod a pravdu nazývali jakkoliv.

Budu žít zde, ve svém domě. Sám si vezmu jídlo od této země námahou vlastních rukou. Naučím se ze svých knih mnoha tajemstvím. V průběhu následujících let znovu obnovím úspěchy minulosti a otevřu cestu k tomu, jak je zachovat. Úspěchy, které jsou pro mě otevřeny, ale mým bratrům navždy uzavřeny, protože oni jsou ze všech ti nejsvázanější a nejtupější.

Zjistil jsem, že moje síla oblohy byla lidem před mnoha lety známá. Říkali jí elektrina. Byla to síla pohánějící jejich největší vynálezy. Zalévala domy

světlem, které vycházelo z těch kulatých skleněných koulí na zdech. Našel jsem mechanismus, který toto světlo produkoval. Zjistím, jak jej opravit a jak jej znovu zprovoznit. Naučím se pracovat s dráty, které v sobě tuto sílu nesou. Pak postavím bariéru z drátů kolem mého domu a stezek vedoucích k mému domu. Bariéru lehkou jako pavučina a neprostupnější než žulová stěna. Bariéru, kterou mí bratři nikdy nedokážou zdolat, protože nemají nic, čím by proti mně mohli bojovat, vyjma svého počtu. Já mám svůj rozum.

Zde, na této hoře se světem pode mnou a ničím kromě slunce nade mnou, budu žít ve své vlastní pravdě. Gaia čeká moje dítě. Vychováme našeho syna jako člověka. Naučí se vyslovit slovo „já“ a být na to pyšný. Naučí se chodit zpříma na vlastních nohou. Naučí se vážit si vlastního ducha.

Až přečtu všechny knihy a naučím se vše o své nové cestě, až bude můj dům připraven a má půda obdělána, vyhradím si jeden den a naposledy vstoupím do svého rodiště, do toho prokletého Města. Povolám k sobě svého přítele, který nemá jiné jméno než Internacionála 4-8818, a všechny jemu podobné – Bratrství 2-5503, jenž bezdůvodně pláče, Solidaritu 9-6342, který v noci volá o pomoc, a ještě pár dalších. Povolám k sobě všechny muže a ženy, jejichž duch v nich ještě nebyl zabit, a kteří trpí pod otěžemi svých bratrů. Budou mě následovat a já je přivedu do své

pevnosti. A zde, v této neprobádané divočině, já a mnou vybraní přátelé, mí přátelé tvůrci, napíšeme první kapitolu v nové historii člověka.

Tyto věci mne čekají. A jak stojím zde, před branami slávy, naposledy se ohlížím za minulostí. Do historie lidstva, kterou jsem poznal z knih. A žasnu. Byl to dlouhý příběh. Duch, který jej poháněl, byl duch lidské svobody. Ale co je svoboda? Odkud přichází svoboda? Nic nemůže člověku sebrat jeho svobodu – kromě jiného člověka. Aby byl člověk svobodný, musí být osvobozen od svých bratrů. To je svoboda. To a nic jiného.

Nejdříve byl člověk zotročen bohy. Ale vyrval se ze řetězů. Pak byl zotročen králi. Ale vyrval se ze řetězů. Byl zotročen zrozením, svým druhem, svou rasou. Ale vyrval se ze řetězů. Ukázal všem svým bratrům, že člověk má práva, která mu žádní bohové, žádní králové ani žádní lidé nemohou sebrat, ať už jich bude kolik chce, protože jemu náleží právo člověka a na zemi neexistuje vyšší právo než tohle. Postavil se na práh svobody, za kterou bylo v minulých stoletích prolito tolik krve.

Ale pak se vzdal všeho čeho dosáhl a propadl se hlouběji než na dno své zvířeckosti.

Co jej k tomu dovedlo? Jaká katastrofa připravila člověka o rozum? Jaký bič je potupně a odevzdaně srazil na kolena? Bylo to uctívání slova „my“.

Když lidé toto uctívání přijali, staletá struktura se kolem nich zřítila. Struktura, jejíž každý trám byl tvořen myšlenkou jednotlivého člověka, každého z nich v různých dobách, z hlubin ducha jednotlivců, kteří existovali jen sami pro sebe. Těch, kteří se odmítli podrobit, odmítli žít pro ostatní, protože jim nezbylo nic, co by je pohánělo dál. Ti lidé už nemohli jít dál, ani nemohli zachovat to, co získali. Tak zmizely ze země veškeré myšlenky, vědy a veškerá moudrost. Tak lidé – lidé, kteří nemohli nabídnout nic kromě svého počtu – přišli o ocelové věže, letadla, kabely, všechny ty věci, které sami nevytvořili a nedokázali zachovat. Možná se někdy později narodili lidé s odhodláním a odvahou navrátit tyto ztracené věci zpět. Možná přišli ještě před Radou Učenců. Byli vyslýcháni stejně jako já - a ze stejných důvodů.

Ale pořád mě zajímá, jak je možné, že v těch dávných odporných dnech přerodu lidé nepochopili, do čeho se řítí a jaký osud je v jejich zaslepení a zbabělosti čeká. Zajímá mě to, protože je pro mě těžké pochopit, jak se mohli lidé, kteří znali slovo „já“, tohoto slova vzdát a nepochopili, o co tím přišli. Ale nějak se to stalo, protože jsem žil ve Městě zatracených a sám jsem poznal, jaké hrůzy je na sebe člověk ochoten seslat.

Možná se, tehdy dávno, našli ti s nezkaleným pohledem a čistou duší, kteří se toho slova odmítli

vzdát. Jaká agónie to pro ně musela být, když viděli, co přichází a nemohli tomu zabránit! Možná na protest vystoupili a varovali před tím vším. Ale lidé jejich varování nevěnovali pozornost. A pak těch málo bojovalo v beznadějně bitvě a padli s krví prolitou na svých praporech. Sami si zvolili smrt, protože vše chápali. Napříč stoletími jim salutuji a vyjadřuji svoji lítost.

To jejich prapor držím v ruce. A přeji si, abych měl schopnost jim sdělit, že zoufalství jejich srdcí neznamenal konec, a že jejich noci nebyly beznadějné. Protože bitva, kterou prohráli oni, nemůže být nikdy zcela prohraná. Protože to, co svou smrtí zachránili, nikdy nezmizí. Skrze všechnu temnotu, skrze všechnu hanbu, které jsou lidé schopni, duch člověka bude navždy žít na této zemi. Může usnout, ale znovu se probudí. Může být spoután řetězy, ale přetrhne je. A člověk půjde dál. Člověk, ne lidé.

Zde, na této hoře, já, mí synové a mí vybraní přátelé, vybudujeme novou zemi a novou pevnost. A ta se stane srdcem země, nejdříve skryté a ztracené, ale každým dnem bijícím silněji a hlasitěji. A jeho slovo se rozšíří do každého koutu země. A cesty světa se stanou tepnami, která přinese tu nejlepší krev k prahu mých dveří. A všichni mí bratři a všechny Rady to slovo uslyší, ale budou proti mně bezmocní. A nastane den, kdy zpřetrhám všechny řetězy země a

srovnám se zemí zotročená města. Můj dům se stane hlavním městem světa, kde bude mít každý člověk možnost existovat z vlastního důvodu.

Než ten den přijde, budu bojovat. Já, mí synové a mí vybraní přátelé. Za svobodu Člověka. Za jeho práva. Za jeho život. Za jeho čest.

A zde, nad vchodem do mé pevnosti, vytesám do kamene slovo, jež bude mým majákem a praporem. Slovo, které nikdy nezemře, i kdybychom všichni padli v bitvě. Slovo, které na této zemi nikdy nemůže zemřít, protože je jejím srdcem, smyslem a slávou.

Posvátné slovo:

EGO

Slovo překladatele

Pamatuji si na chvíli, kdy jsem Anthem přečetl poprvé. *Jak jde něco takového přeložit do češtiny?* říkal jsem si v duchu. Jak zachovat atmosféru knihy a charaktery postav, když je v originále použita zpočátku primitivní a posléze velmi subjektivní a barevná angličtina?

Čeština je v tomto nenahraditelná. Lze s ní malovat slovy. Nedovolil bych si jakkoliv pozměnit smysl vět knihy, pouze jsem při srovnání všech tří vydání vždy vybral to, které je – dle mého skromného názoru – pro českého čtenáře nejvhodnější a nejlépe uchopitelné. U dvou abstraktních momentů v knize jsem se doslova pral s několika slovníky, než jsem vystihl všechny pocity a nápady, které chtěla Randová vtisknout do charakteru Rovnosti 7-2521.

Pro překlad jsem použil tři vydání knihy Anthem. To první (a tedy i nejstarší z nich) překvapivě nevyšlo ve Spojených státech, nýbrž v Británii v roce 1938. Toto vydání se opravdu podstatně liší od všech dalších vydání. Je mnohem delší a rozmanitější.

Ve Státech pak Anthem poprvé vyšel v roce 1946 a Randová jej dost radikálně zkrátila a upravila. V předmluvě uvádí, že „*žádná z myšlenek nebyla přidána ani vynechána,*“ a že „*děj zůstal netknutý.*“

Další vydání, které jsem použil, je z roku 1961. Jde o nejznámější a nejčastěji tisknutou verzi, která tvoří jakýsi standard knihy Anthem.

Poslední vydání, do kterého jsem nahlížel, je z roku 2013. Je velmi citlivě upraveno do moderní jazykové podoby, aby byl Anthem čtivý i po osmdesáti letech. A samozřejmě i v letech následujících.

Pro českého čtenáře neovládajícího angličtinu musí být seznámení s filozofií a knihami Ayn Rand opravdu těžké. Do češtiny byly z její prózy přeloženy dvě její nejslavnější díla – Zdroj a Atlasova vzpoura – přesahující svou délkou devět set stran, což může kdekoho odradit. Naproti tomu Anthem lze přečíst za hodinu a čtenář ihned pochopí jeho poselství.

Při překladu jsem se snažil co nejlépe zachovat vývoj charakteru hlavní postavy. Na začátku knihy je jazyk a slovní zásoba Rovnosti 7-2521 omezená - přesně jako společnost, které je součástí. Na konci ke čtenáři promlouvá Prometheus rozmanitou řečí, která přesně vystihuje jeho myšlenky a to, co chce lidstvu předat.

Svůj překlad vydávám zcela volně k šíření. Zvažoval jsem, zda jej nabídnu nějakému vydavatelskému, nicméně tuto myšlenku jsem téměř okamžitě zavrhl. Nešlo mi o to vydělat peníze, ale sdílet poselství této knihy. Takto si Anthem může

přečíst každý Čech. A každý si na něj může udělat svůj názor: můžete ho zavrhnout jako naprostý brak, můžete ho zavrhnout kvůli jeho filozofii, můžete ho brát jako dobrou knihu, můžete v něm vidět paralelu s dnešním světem, můžete v něm najít novou životní filozofii. To všechno můžete.

Ale nemůžete ho ignorovat.

Ondřej Efraim Kubik

Doporučená četba

A. Rand: Atlasova vzpoura

(2014, Argo, Dokořán)

A. Rand: Zdroj

(2000, Berlet)

A. Rand: Ctnost sobectví

(2018, Dauphin)

L. Peikoff: Objektivismus: filozofie Ayn Randové

(2001, Berlet)

Navštivte také oficiální české stránky příznivců objektivismu a díla Ayn Rand **www.aynrand.cz**